

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2019/1937,
annettu 23 päivänä lokakuuta 2019,
unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 16 artiklan, 43 artiklan 2 kohdan, 50 artiklan, 53 artiklan 1 kohdan, 91, 100 ja 114 artiklan, 168 artiklan 4 kohdan, 169 artiklan, 192 artiklan 1 kohdan ja 325 artiklan 4 kohdan sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 31 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon tilintarkastustuomioistuimen lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

ovat kuulleet alueiden komiteaa,

ottavat huomioon Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 31 artiklassa tarkoitetun asiantuntijaryhmän 30 päivänä marraskuuta 2018 antaman lausunnon,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksiköstä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Henkilöt, jotka työskentelevät julkisessa tai yksityisessä organisaatiossa tai ovat yhteydessä tällaiseen organisaatioon työnsä vuoksi, havaitsevat yleensä ensimmäisinä yleiseen etuun kohdistuvat uhkat tai haitat, joita tässä yhteydessä ilmenee. Ilmoittaessaan yleistä etua vahingoittavista unionin oikeuden rikkomisista tällaiset henkilöt toimivat "väärinkäytösten ilmoittajina" ja ovat siten keskeisessä asemassa tällaisten rikkomisten ilmoittamisessa ja ehkäisemisessä. Usein väärinkäytösten mahdolliset ilmoittajat eivät vastatoimien pelossa kuitenkaan uskalla ilmoittaa väärinkäytöksiin liittyvistä huolenaiheista tai epäilyistä. Tästä syystä väärinkäytösten ilmoittajien tasa-puolisen ja tehokkaan suojelun merkitys tunnustetaan enenevässä määrin sekä unionin tasolla että kansainvälisellä tasolla.
- (2) Unionin tasolla väärinkäytösten ilmoittajien ilmoitukset ja tietojen julkistamiset ovat osa toimintaa, jossa unionin oikeuden ja politiikkojen täytäntöönpano pyritään varmistamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Niistä saatavat tiedot voidaan syöttää täytäntöönpanoa valvoviin kansallisiin ja unionin järjestelmiin ja tätä kautta voidaan tuloksellisesti ilmoittaa ja tutkia unionin oikeuteen kohdistuvia rikkomisia ja ryhtyä niiden perusteella syytöksiin. Näin lisätään avoimuutta ja vastuuvollisuutta.
- (3) Unionin oikeuden rikkominen – luokiteltiin se kansallisen lainsäädännön mukaisesti hallinto- tai rikosoikeudelliseksi tai muuntyyppiseksi rikkomiseksi – voi tietyillä politiikan aloilla aiheuttaa yleiseen etuun kohdistuvaa vakavaa haittaa, jos siitä seuraa huomattavia riskejä yhteiskunnan hyvinvoinnille. Kun tällaisilla aloilla havaitaan puutteita täytäntöönpanon valvonnassa ja kun väärinkäytösten ilmoittajilla on yleensä parhaat mahdollisuudet ilmoittaa rikkomiset, täytäntöönpanon valvontaa on tarpeen tehostaa ottamalla käyttöön tehokkaita, luottamuksellisia ja turvallisia ilmoituskanavia ja varmistamalla, että väärinkäytösten ilmoittajia suojellaan tehokkaasti vastatoimilta.
- (4) Väärinkäytösten ilmoittajien suojeleminen on nykyään hajanaista unionin eri jäsenvaltioissa ja epäyhtenäistä eri politiikan aloilla. Väärinkäytösten ilmoittajien ilmoittamat unionin oikeuden rikkomistapaukset, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia, ovat osoitus siitä, että riittämätön suojeleminen jossakin jäsenvaltiossa häiritsee unionin politiikkojen toteuttamista paitsi kyseisessä jäsenvaltiossa, myös muissa jäsenvaltioissa ja koko unionissa.
- (5) Yhteisiä vähimmäisvaatimuksia, joilla taataan väärinkäytösten ilmoittajien tehokas suojeleminen, olisi sovellettava sellaisiin säädöksiin ja sellaisilla politiikan aloilla, joiden osalta on tarpeen lujittaa täytäntöönpanon valvontaa; ilmoittamatta jäävät väärinkäytökset ovat keskeinen täytäntöönpanon valvontaa heikentävä tekijä ja unionin oikeuden rikkominen voi aiheuttaa yleiseen etuun kohdistuvaa vakavaa haittaa. Jäsenvaltiot voisivat päättää ulottaa kansallisten säännösten soveltamisen myös muille aloille varmistaa kattavan ja johdonmukaisen kansallisen tason kehyksen väärinkäytösten ilmoittajien suojelelulle.

⁽¹⁾ EUVL C 405, 9.11.2018, s. 1.

⁽²⁾ EUVL C 62, 15.2.2019, s. 155.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 16. huhtikuuta 2019 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 7. lokakuuta 2019.

- (6) Väärinkäytösten ilmoittajien suojeleminen on välttämätöntä, jotta voidaan parantaa julkisia hankintoja koskevan unionin oikeuden täytäntöönpanon valvontaa. On tarpeen paitsi ehkäistä ja ilmoittaa unionin talousarvion toteutukseen julkisten hankintojen yhteydessä liittyviä petoksia ja korruptiota, myös puuttua siihen, että kansalliset hankintaviranomaiset ja hankintayksiköt eivät noudata riittävän tiukasti julkisia hankintoja koskevia sääntöjä urakoiden toteuttamisen, tavaroiden toimittamisen tai palvelujen suorittamisen yhteydessä. Kyseisten sääntöjen rikkomisen vääristää kilpailua, lisää liiketoimintakustannuksia, vaarantaa sijoittajien ja osakkeenomistajien edun ja yleensäkin heikentää investointien houkuttelevuutta ja yritysten tasapuolisia toimintaedellytyksiä kaikkialla unionissa, mikä puolestaan haittaa sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa.
- (7) Unionin lainsäätävä on jo tunnustanut väärinkäytösten ilmoittajien suojelusta saatavan lisäarvon rahoituspalvelujen alalla. Finanssikriisin jälkeen, kun rahoituspalveluja koskevien sääntöjen täytäntöönpanon valvonnassa oli havaittu vakavia puutteita, monissa rahoituspalvelujen alan säädöksissä otettiin käyttöön toimenpiteitä väärinkäytösten ilmoittajien suojelemiseksi, mukaan luettuina sisäiset ja ulkoiset ilmoituskanavat sekä vastatoimien nimellinen kieltäminen, kuten todetaan komission 8 päivänä joulukuuta 2010 antamassa tiedonannossa ”Seuraamusjärjestelmien lujittaminen finanssipalvelujen alalla”. Erityisesti luottolaitoksiin ja sijoituspalveluyrityksiin sovellettavan vakavaraisuuskehyksen yhteydessä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2013/36/EU⁽⁴⁾ säädetään väärinkäytösten ilmoittajien suojelusta, jota sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013⁽⁵⁾ yhteydessä.
- (8) Sisämarkkinoilla kaupan pidettävien tuotteiden turvallisuuden osalta ensisijainen tietolähde ovat tuotanto- ja jakeluketjussa mukana olevat yritykset, minkä vuoksi tällaisten yritysten väärinkäytösten ilmoittajien ilmoituksilla on huomattava lisäarvo, koska he ovat paljon lähempänä vaarallisten tuotteiden mahdollisia epäileviä ja laittomia tuotanto-, tuonti- tai jakelukäytäntöjä koskevia tietoja. Tästä syystä on tarpeen ottaa käyttöön väärinkäytösten ilmoittajien suojeleminen sellaisten turvallisuusvaatimusten osalta, joita sovelletaan tuotteisiin, joita säännellään unionin yhdenmukaistamislainsäädännöllä, sellaisena kuin siitä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020⁽⁶⁾ liitteissä I ja II, ja yleisten turvallisuusvaatimusten yhteydessä, sellaisina kuin niistä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/95/EY⁽⁷⁾. Tässä direktiivissä säädetty väärinkäytösten ilmoittajien suojeleminen on olennaista myös, kun pyritään estämään ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien ja ampumarvikkeiden sekä puolustusalan tuotteiden päätyminen laittomille markkinoille, koska se kannustaisi ilmoittamaan unionin oikeuden rikkomisista, kuten asiakirjaväärennöksistä, muutetuista merkinnöistä ja unionin sisäisistä laittomista asehankinnoista, jotka ovat usein osoitus yrityksistä siirtää aseita laillisilta markkinoilta laittomille. Tässä direktiivissä säädetty väärinkäytösten ilmoittajien suojeleminen auttaisi myös estämään kotitekoisten räjähteiden laiton valmistusta, koska se edistää räjähteiden lähtöaineita koskevien rajoitusten ja valvonnan asianmukaista soveltamista.
- (9) Väärinkäytösten ilmoittajien suojeleminen on tärkeää myös unionin liikenneturvallisuussääntöjen sellaisten rikkomisten estämiseksi, jotka voivat vaarantaa ihmishenkiä. Tämä on jo tunnustettu lentoliikenteen ja meriliikenteen turvallisuutta koskevissa unionin alakohtaisissa säädöksissä, eli Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 376/2014⁽⁸⁾ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveissä 2013/54/EU⁽⁹⁾ ja 2009/16/EY⁽¹⁰⁾,

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostointia ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 338).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 575/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 1).

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1020, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta (EUVL L 169, 25.6.2019, s. 1).

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/95/EY, annettu 3 päivänä joulukuuta 2001, yleisestä tuoteturvallisuudesta (EUVL L 11, 15.1.2002, s. 4).

⁽⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 376/2014, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, poikkeamien ilmoittamisesta, analysoinnista ja seurannasta siviili-ilmailun alalla, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 996/2010 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/42/EY, komission asetusten (EY) N:o 1321/2007 ja (EY) N:o 1330/2007 kumoamisesta (EUVL L 122, 24.4.2014, s. 18).

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/54/EU, annettu 20 päivänä marraskuuta 2013, merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen noudattamiseen ja täytäntöönpanon valvontaan liittyvistä tietyistä lippuvaltion velvollisuuksista (EUVL L 329, 10.12.2013, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/16/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta (EUVL L 131, 28.5.2009, s. 57).

joissa säädetään räättälöidyistä toimenpiteistä väärinkäytösten ilmoittajien suojelemiseksi sekä erityisistä ilmoituskanavista. Kyseisissä säädöksissä säädetään myös niiden työntekijöiden suojelusta vastatoimilta, jotka ilmoittavat omista vilpittömistä erehdyksistään (nk. oikeudenmukainen turvallisuuskulttuuri). Näillä kahdella alalla väärinkäytösten ilmoittajien suojelemiseksi käyttöön otettuja toimenpiteitä on tarpeen täydentää sekä säätää suojelusta muiden liikennemuotojen osalta, eli sisävesi-, tie- ja rautatieliikenteen alalla, turvallisuusvaatimusten täytäntöönpanon valvonnan parantamiseksi kyseisten liikennemuotojen osalta.

- (10) Ympäristönsuojelun osalta todisteiden kerääminen ympäristöririkoksista ja laittomasta toiminnasta sekä tällaisten toimien ehkäiseminen, ilmoittaminen ja niihin puuttuminen on edelleen haaste ja toimia olisi tältä osin pyrittävä tehostamaan, kuten todetaan 18 päivänä tammikuuta 2018 annetussa komission tiedonannossa "EU:n toimet ympäristövaatimusten noudattamisen ja ympäristöhallinnan parantamiseksi". Koska ennen tämän direktiivin voimaantuloa voimassa olevista väärinkäytösten ilmoittajien suojelua koskevista säännöistä, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun, säädetään vain yhdessä alakohtaisessa säädöksessä, eli Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2013/30/EU⁽¹¹⁾, on tarpeen ottaa käyttöön tällainen suojeleminen, jotta voidaan varmistaa unionin ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon tehokas valvonta, koska ympäristölainsäädännön rikkominen voi aiheuttaa yleiseen etuun kohdistuvaa haittaa, jonka vaikutukset saattavat levitä yli jäsenvaltioiden rajojen. Tällaisen suojelun käyttöön ottaminen on merkityksellistä myös tapauksissa, joissa vaaralliset tuotteet voivat aiheuttaa ympäristöhaittoja.
- (11) Parantamalla väärinkäytösten ilmoittajien suojelua voitaisiin osaltaan ehkäistä myös niiden Euroopan atomienergiayhteisön sopimukseen sisältyvien sääntöjen rikkomista, jotka koskevat ydinturvallisuutta ja säteilysuojelua sekä käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen turvallista huoltoa. Samalla lujitettaisiin tehokkaasti ydinturvallisuuskulttuurin edistämistä ja tehostamista koskevan neuvoston direktiivin 2009/71/Euratom⁽¹²⁾ asiankuuluvien säännösten ja erityisesti kyseisen direktiivin 8 b artiklan 2 kohdan a alakohdan täytäntöönpanon valvontaa; mainitussa sääännöksessä edellytetään erityisesti, että toimivaltaiset sääntelyviranomaiset vahvistavat johtamisjärjestelmät, joissa ydinturvallisuus on asianmukaisesti etusijalla ja joissa edistetään kaikilla tasoilla henkilöstön ja johdon kykyä kyseenalaistaa asiankuuluvien turvallisuusperiaatteiden ja käytäntöjen tehokas toteutuminen sekä kykyä raportoida ajoissa turvallisuuskyseisistä.
- (12) Väärinkäytösten ilmoittajien suojelun kehyksen käyttöönotolla vahvistettaisiin myös elintarvikeketjun ja erityisesti elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuuden sekä eläinten terveyden, suojelun ja hyvinvoinnin alalla voimassa olevien säännösten täytäntöönpanoa, jotta voidaan kehittää nykyisiä säännöksiä ja estää unionin sääntöjen rikkominen. Näillä aloilla säädetyt unionin säännöt liittyvät läheisesti toisiinsa. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 178/2002⁽¹³⁾ esitetään yleiset periaatteet ja vaatimukset, joihin kaikki elintarvikkeita ja rehuja koskevat unionin ja jäsenvaltioiden toimenpiteet perustuvat ja joissa korostetaan erityisesti elintarvikkeiden turvallisuutta. Tarkoituksena on taata ihmisten terveyden ja kuluttajien etujen suojelun korkea taso elintarvikkeiden suhteen sekä sisämarkkinoiden moitteeton toiminta. Kyseisessä asetuksessa säädetään muun muassa, että elintarvike- ja rehualan toimijat eivät saa estää työntekijöitään ja muita tekemästä yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa silloin, kun tällaisella yhteistyöllä voitaisiin ehkäistä tai vähentää elintarvikkeesta aiheutuvaa riskiä tai poistaa se. Unionin lainsäätäjä on omaksunut samankaltaisen lähestymistavan eläinterveys säännösten alalla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/429⁽¹⁴⁾, jossa vahvistetaan säännöt eläimestä toiseen tai eläimestä ihmiseen tarttuvien eläintautien ehkäisemisestä ja torjunnasta, sekä tuotantoeläinten ja tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelua ja hyvinvointia, eläinten suojelua ja hyvinvointia kuljetuksen aikana ja lopetuksen yhteydessä koskevalla alalla neuvoston direktiivissä 98/58/EY⁽¹⁵⁾ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2010/63/EU⁽¹⁶⁾ sekä neuvoston asetuksissa (EY) N:o 1/2005⁽¹⁷⁾ ja (EY) N:o 1099/2009⁽¹⁸⁾.

⁽¹¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/30/EU, annettu 12 päivänä kesäkuuta 2013, merellä tapahtuvan öljyn- ja kaasunporaustoiminnan turvallisuudesta ja direktiivin 2004/35/EY muuttamisesta (EUVL L 178, 28.6.2013, s. 66).

⁽¹²⁾ Neuvoston direktiivi 2009/71/Euratom, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2009, ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan yhteisön kehyksen perustamisesta (EUVL L 172, 2.7.2009, s. 18).

⁽¹³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002, annettu 28 päivänä tammikuuta 2002, elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä (EYVL L 31, 1.2.2002, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/429, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, tarttuvista eläintaukeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveys säännöstö") (EUVL L 84, 31.3.2016, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Neuvoston direktiivi 98/58/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1998, tuotantoeläinten suojelusta (EYVL L 221, 8.8.1998, s. 23).

⁽¹⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/63/EU, annettu 22 päivänä syyskuuta 2010, tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta (EUVL L 276, 20.10.2010, s. 33).

⁽¹⁷⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2005, tehty 22 päivänä joulukuuta 2004, eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta (EUVL L 3, 5.1.2005, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 1099/2009, annettu 24 päivänä syyskuuta 2009, eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä (EUVL L 303, 18.11.2009, s. 1).

- (13) Rikkomisista ilmoittavien väärinkäytösten ilmoittajien suojele voi edistää merkittävästi myös unionin sääntöjen rikkomisesta johtuvien, kansanterveyteen ja kuluttajansuojaan kohdistuvien sellaisten riskien havaitsemista, ehkäisemistä, vähentämistä ja poistamista, jotka muutoin saattaisivat jäädä huomaamatta. Erityisesti kuluttajien suojele on vahvasti yhteydessä tapauksiin, joissa vaaralliset tuotteet voivat aiheuttaa kuluttajille merkittävää haittaa.
- (14) Yksityiselämän kunnioittaminen ja henkilötietojen suoja, jotka on vahvistettu Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', 7 ja 8 artiklassa perusoikeuksina, ovat muita aloja, joilla väärinkäytösten ilmoittajat voivat auttaa sellaisten rikkomisten ilmi saattamisessa, jotka voivat aiheuttaa yleiseen etuun kohdistuvaa haittaa. Väärinkäytösten ilmoittajat voivat myös auttaa verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/1148⁽¹⁹⁾ rikkomisten ilmi saattamisessa; direktiivissä säädetään vaatimus ilmoittaa poikkeamista, mukaan lukien muut kuin henkilötietojen turvallisuuteen vaikuttavat poikkeamat, ja turvallisuusvaatimukset, jotka koskevat useiden alojen, kuten energia-, terveydenhuolto-, liikenne- ja pankkialan, keskeisiä palvelujen tarjoajia, sekä keskeisten digitaalisten palvelujen, kuten pilvipalvelujen, ja perushyödykkeiden, kuten veden, sähkön ja kaasun tarjoajia. Väärinkäytösten ilmoittajien ilmoitukset ovat tällä alalla erityisen arvokkaita sellaisten turvapoikkeamien ehkäisemiseksi, jotka vaikuttaisivat talouden ja yhteiskunnan keskeisiin toimintoihin ja yleisesti käytettäviin digitaalisiin palveluihin, sekä unionin tietosuojasääntöjen noudattamatta jättämisen ehkäisemiseksi. Tällainen ilmoittaminen auttaa sisämarkkinoiden toiminnan ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta olennaisten palvelujen jatkuvuuden varmistamisessa.
- (15) Unionin taloudellisten etujen suojaamisella tarkoitetaan petosten, korruption ja muun sellaisen laittoman toiminnan torjuntaa, joka liittyy unionin menojen toteuttamiseen tai unionin tulojen ja varojen keräämiseen. Unionin oikeuden täytäntöönpanon valvontaa on tehostettava tällä keskeisellä alalla. Unionin taloudellisten etujen suojaamisen lujittaminen käsittää myös unionin talousarvion toteuttamisen Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) perustamissopimukseen perustuvien menojen osalta. Jos täytäntöönpanoa ei valvota tehokkaasti unionin taloudellisten etujen suojaamisen alalla, myös kansallisella tasolla ilmenevien petosten ja korruption torjumisen osalta, seurauksena on unionin tulojen supistuminen ja unionin varojen väärinkäyttö, mikä voi vääristää julkisia investointeja, estää kasvua ja heikentää kansalaisten luottamusta unionin toimintaan. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', 325 artiklassa edellytetään, että unioni ja jäsenvaltiot suojaavat unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä ja muulta laittomalta toiminnalta. Tältä osin merkityksellisiä unionin säädöksiä ovat erityisesti neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95⁽²⁰⁾ sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013⁽²¹⁾. Asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, jota on täydennetty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2017/1371⁽²²⁾ ja Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyllä yleissopimuksella⁽²³⁾, mukaan lukien sen 27 päivänä syyskuuta 1996⁽²⁴⁾, 29 päivänä marraskuuta 1996⁽²⁵⁾ ja 19 päivänä kesäkuuta 1997⁽²⁶⁾ tehdyillä pöytäkirjoilla. Kyseinen yleissopimus ja kyseiset pöytäkirjat ovat voimassa niiden jäsenvaltioiden osalta, joita direktiivi (EU) 2017/1371 ei sido.
- (16) Lisäksi olisi vahvistettava yhteiset vähimmäisvaatimukset väärinkäytösten ilmoittajien suojelemiseksi tapauksissa, joissa on kyse SEUT 26 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin sisämarkkinoihin liittyvistä rikkomisista. Euroopan unionin tuomioistuimen, jäljempänä 'unionin tuomioistuin', oikeuskäytännön mukaisesti unionin toimenpiteillä, joilla luodaan sisämarkkinat tai varmistetaan niiden toiminta, on tarkoitus osaltaan poistaa tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen ja palvelujen tarjoamisen vapauteen kohdistuvia nykyisiä ja tulevia esteitä sekä kilpailun vääristymiä.
- (17) Väärinkäytösten ilmoittajien suojele tehostaisi unionin kilpailuoikeuden täytäntöönpanon valvontaa, myös valtiontukialalla, ja sillä voitaisiin erityisesti edistää markkinoiden tehokasta toimintaa unionissa, luoda yrityksille tasapuoliset toimintaedellytykset ja tuoda etuja kuluttajille. Yrityksiin sovellettavien kilpailusääntöjen osalta sisäpiiri-ilmoitusten merkitys kilpailuoikeuden rikkomisten ilmoittamisessa on jo tunnustettu komission asetuksen

⁽¹⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1148, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa (EUVL L 194, 19.7.2016, s. 1).

⁽²⁰⁾ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁽²¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽²²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁽²³⁾ EYVL C 316, 27.11.1995, s. 49.

⁽²⁴⁾ EYVL C 313, 23.10.1996, s. 2.

⁽²⁵⁾ EYVL C 151, 20.5.1997, s. 2.

⁽²⁶⁾ EYVL C 221, 19.7.1997, s. 2.

(EY) N:o 773/2004⁽²⁷⁾ 4 a artiklan nojalla komission harjoittamassa sakoista vapauttamista ja sakkojen lieventämistä koskevassa unionin politiikassa sekä komission hiljattain käyttöön ottaman välineen, jonka avulla kilpailusääntöihin liittyvistä väärinkäytöksistä on mahdollista ilmoittaa nimettömänä, yhteydessä. Kilpailuoikeutta ja valtioneuvoston sääntöjä koskevat rikkomiset liittyvät SEUT 101, 102, 106, 107 ja 108 artiklaan ja niiden soveltamiseksi annettuihin johdetun oikeuden sääntöihin.

- (18) Yhteisöverosääntöjen rikkomiset ja järjestelyt, joilla pyritään saamaan veroetuuksia ja kiertämään lakisääteisiä velvoitteita ja jotka siten ovat sovellettavien yhteisöverosääntöjen tavoitteen tai tarkoituksen vastaisia, vaikuttavat kielteisesti sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan. Tällaiset rikkomiset ja järjestelyt voivat johtaa epäoikeudenmukaiseen verokilpailuun ja laajamittaiseen veronkiertoon, mikä vääristää yritysten tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja johtaa verotulojen menettämiseen sekä jäsenvaltioissa että koko unionin talousarvion tasolla. Tässä direktiivissä olisi säädettävä niiden henkilöiden suojelusta vastatoimia vastaan, jotka ilmoittavat veronkiertoon ja/tai säännösten väärinkäyttöön tähtäävistä järjestelyistä, jotka muutoin saattaisivat jäädä huomaamatta, ja sen tarkoituksena on parantaa toimivaltaisten viranomaisten kykyä varmistaa sisämarkkinoiden moitteeton toiminta ja poistaa kaupan vääristymiä ja esteitä, jotka vaikuttavat yritysten kilpailukykyyn sisämarkkinoilla, ja joilla on suora yhteys vapaata liikkuvuutta koskeviin sääntöihin, ja jotka ovat merkityksellisiä myös valtioneuvoston sääntöjen soveltamisen kannalta. Tässä direktiivissä säädetty väärinkäytösten ilmoittajien suojeleminen täydentäisi komission viimeaikaisia aloitteita, joiden tarkoituksena on parantaa avoimuutta ja tietojenvaihtoa verotuksen alalla ja luoda unioniin oikeudenmukaisempi yhteisöveroympäristö. Näin jäsenvaltiot voisivat helpommin havaita veronkiertoon ja/tai säännösten väärinkäyttöön tähtääviä järjestelyjä, ja auttaa ehkäisemään tällaisten järjestelyjen käyttöä. Tällä direktiivillä ei kuitenkaan yhdenmukaisteta aineellisia eikä menettelyllisiä verosääntöjä eikä pyritä vahvistamaan kansallisten yritysverosääntöjen täytäntöönpanoa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden mahdollisuutta käyttää ilmoitettuja tietoja kyseiseen tarkoitukseen.
- (19) Tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määritellään direktiivin aineellinen soveltamisala viittaamalla liitteessä esitettyyn luetteloon unionin säädöksistä. Kyseisissä unionin säädöksissä puolestaan määritellään niiden aineellinen soveltamisala viittaamalla kunkin säädöksen liitteissä esitettyihin luetteloihin unionin säädöksistä, mikä tarkoittaa, että myös viimeksi mainitut säädökset kuuluvat tämän direktiivin aineelliseen soveltamisalaan. Viittauksia liitteessä luetteluihin säädöksiin olisi lisäksi tulkittava siten, että ne käsittävät kaikki kyseisten säädösten nojalla hyväksytyt kansalliset ja unionin täytäntöönpanosäädökset ja delegoidut säädökset. Viittauksia liitteessä luetteluihin unionin säädöksiin olisi pidettävä dynaamisina viittauksina tavanomaisen unionin säädöksiä koskevan viittausjärjestelmän mukaisesti. Näin ollen jos liitteessä mainittua unionin säädöstä muutetaan, viittauksella tarkoitetaan muutettua säädöstä, ja jos mainittu unionin säädös korvataan, viittauksella tarkoitetaan uutta säädöstä.
- (20) Tietty, erityisesti rahoituspalveluja koskevat unionin säädökset, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 596/2014⁽²⁸⁾ ja sen pohjalta annettu komission täytäntöönpanodirektiivi (EU) 2015/2392⁽²⁹⁾ sisältävät jo yksityiskohtaisia sääntöjä väärinkäytösten ilmoittajien suojelusta. Tällaisessa voimassa olevassa unionin lainsäädännössä tältä osin säädetyt erityissäännöt, myös tämän direktiivin liitteessä olevan II osan luettelossa mainitut asiaankuuluville aloille räätälöidyt unionin säädökset, olisi säilytettävä. Tämä on erityisen tärkeää sen varmistamiseksi, mitkä rahoituspalvelualan sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisemisen alan oikeushenkilöt ovat tällä hetkellä velvollisia ottamaan käyttöön sisäiset ilmoituskanavat. Jotta samalla varmistetaan johdonmukaisuus ja oikeusvarmuus kaikissa jäsenvaltioissa, tätä direktiiviä olisi sovellettava kaikkiin asioihin, joita ei säännellä alakohtaisissa unionin säädöksissä, ja niitä olisi siten täydennettävä tällaisilla säädöksillä, jotta ne ovat täysin vähimmäisvaatimusten mukaisia. Tällä direktiivillä olisi erityisesti säädettävä täsmällisemmin sisäisten ja ulkoisten ilmoituskanavien ominaisuuksista, toimivaltaisten viranomaisten velvoitteista ja vastatoimia vastaan kansallisella tasolla annettavan suojelun tarkasta muodosta. Tältä osin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1286/2014⁽³⁰⁾ 28 artiklan 4 kohdassa säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta ottaa käyttöön sisäinen ilmoituskanava mainitun asetuksen soveltamisalalla. Tässä direktiivissä säädettyjen vähimmäisvaatimusten johdonmukaisen soveltamisen vuoksi tässä direktiivissä säädettyä sisäisten ilmoituskanavien käytönottoa koskevaa velvollisuutta olisi sovellettava myös asetuksen (EU) N:o 1286/2014 osalta.

⁽²⁷⁾ Komission asetus (EY) N:o 773/2004, annettu 7 päivänä huhtikuuta 2004, EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan mukaisten komission menettelyjen kulusta (EUVL L 123, 27.4.2004, s. 18).

⁽²⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 596/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 1).

⁽²⁹⁾ Komission täytäntöönpanodirektiivi (EU) 2015/2392, annettu 17 päivänä joulukuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 täytäntöönpanemisesta siltä osin kuin on kyse toimivaltaisille viranomaisille mainitun asetuksen tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta tehtävistä ilmoituksista (EUVL L 332, 18.12.2015, s. 126).

⁽³⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1286/2014, annettu 26 päivänä marraskuuta 2014, vähittäismarkkinoille tarkoitettuja paketoituja ja vakuutusmuotoisia sijoitus tuotteita (PRIIP-tuotteita) koskevista avaintietoasiakirjoista (EUVL L 352, 9.12.2014, s. 1).

- (21) Tällä direktiivillä ei saisi rajoittaa suojelua, joka myönnetään unionin työlaissäädännön rikkomisesta ilmoittaville työntekijöille. Erityisesti työterveyden ja työturvallisuuden osalta jäsenvaltioilla on jo neuvoston direktiivin 89/391/ETY⁽³¹⁾ 11 artiklan nojalla velvollisuus varmistaa, että työntekijöille ja heidän edustajilleen ei saa koitua haittaa siitä, että he pyytävät työnantajalta asianmukaisia toimenpiteitä ja tekevät ehdotuksia työntekijöihin kohdistuvien vaarojen vähentämiseksi ja/tai vaarojen aiheuttajien poistamiseksi. Työntekijöillä ja heidän edustajillaan on kyseisen direktiivin nojalla oikeus saattaa asia toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi, jos he katsovat, että työnantajan toteuttamat toimenpiteet ja käyttämät keinot eivät ole riittäviä työturvallisuuden ja -terveyden takaamiseksi.
- (22) Jäsenvaltiot voisivat päättää säätää, että yksinomaan ilmoitettavaa henkilöä koskevat henkilösuhteisiin liittyvät asiat, eli ilmoittavan henkilön ja toisen työntekijän väliset konfliktit, voidaan käsitellä muissa menettelyissä.
- (23) Tällä direktiivillä ei olisi rajoitettava suojelua, joka myönnetään menettelyissä, jotka koskevat ilmoittamista mahdollisesta unionin etuja vahingoittavasta laittomasta toiminnasta, kuten petoksesta tai korruptiosta, tai sellaisesta työtehtäviin liittyvästä menettelystä, joka voisi merkitä sellaisten Euroopan unionin virkamiehille ja muille henkilöstön jäsenille kuuluvien velvollisuuksien vakavaa laiminlyöntiä, joista säädetään neuvoston asetuksella (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68⁽³²⁾ vahvistettujen Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja unionin muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen 22 a, 22 b ja 22 c artiklassa. Tätä direktiiviä olisi sovellettava, kun unionin virkamiehet ja muu henkilöstö ilmoittavat työnsä yhteydessä tapahtuvista rikkomisista, jotka eivät koske heidän ja unionin toimielimen, elinten tai laitosten välistä palvelussuhdetta.
- (24) Kansallinen turvallisuus säilyy yksinomaan kunkin jäsenvaltion vastuulla. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti tätä direktiiviä ei näin ollen olisi sovellettava ilmoituksiin sellaisia hankintoja koskevista rikkomisista, joihin liittyy puolustus- tai turvallisuusnäkökohtia, jos nämä näkökohdat kuuluvat SEUT 346 artiklan soveltamisalaan. Jos jäsenvaltiot päättävät ulottaa tässä direktiivissä säädetyn suojelun koskemaan muita aloja tai muita säädöksiä, jotka eivät kuulu sen aineelliseen soveltamisalaan, niillä olisi oltava mahdollisuus antaa erityisiä säännöksiä suojatakseen keskeisiä kansallisia turvallisuusetujaan tältä osin.
- (25) Tällä direktiivillä ei myöskään saisi rajoittaa sellaisten turvallisuusluokiteltujen tietojen suojelua, joita on unionin lainsäädännön tai asianomaisten jäsenvaltioiden voimassa olevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten nojalla turvallisuusystävällisesti suojattava luvattomalta pääsylvä. Lisäksi tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa velvollisuuksiin, jotka perustuvat neuvoston päätökseen 2013/488/EU⁽³³⁾ tai komission päätökseen (EU, Euratom) 2015/444⁽³⁴⁾.
- (26) Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa asianajajan ja hänen asiakkaansa välisen viestinnän luottamuksellisuuden suojaan (oikeudellinen ammattialassapitovelvollisuus) sellaisena kuin siitä säädetään kansallisessa lainsäädännössä ja tapauksen mukaan unionin oikeudessa. Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa myöskään velvollisuuteen säilyttää terveydenhuollon työntekijöiden, kuten terapeuttien, ja heidän potilaidensa välisen viestinnän ja potilastietojen luottamuksellisuus (terveystietojen yksityisyys) sellaisena kuin siitä säädetään kansallisessa lainsäädännössä ja unionin oikeudessa.
- (27) Muiden kuin lakimiesten ja terveydenhuollon työntekijöiden ammattiryhmien jäsenten hyväksi olisi voitava soveltaa tässä direktiivissä säädettyä suojelua heidän ilmoittaessaan sovellettavissa ammatillisissa säännöissä suojattuja tietoja edellyttäen, että kyseisten tietojen ilmoittaminen on välttämätöntä tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvan rikkomisen paljastamiseksi.
- (28) Vaikka tässä direktiivissä olisi säädettävä luottamuksellisuuden suojan rikkomistapauksissa tietyn edellytyksin rajoitetusta vastuuvapaudesta, mukaan luettuna rikosoikeudellinen vastuu, se ei saisi vaikuttaa rikosprosessia koskeviin kansallisiin sääntöihin eikä etenäkään niihin sääntöihin, joiden tarkoituksena on turvata tutkintatoimien ja oikeusmenettelyjen luotettavuus tai ilmoituksen kohteena olevien henkilöiden oikeus puolustukseen. Tällä ei saisi rajoittaa suojelua koskevien toimenpiteiden käyttöönottoa muuntymisessä kansallisessa prosessioikeudessa etenäkään hallinto-, siviili- tai työoikeudellisissa menettelyissä sovellettavan käänteisen todistustavan osalta.
- (29) Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa kansallisiin sääntöihin, jotka koskevat työntekijöiden edustajien oikeutta saada tietoja, tulla kuulluiksi ja osallistua työehtosopimusneuvotteluihin sekä niiden tehtäviä työntekijöiden oikeuksien puolustajina. Tämä ei saisi vaikuttaa tällä direktiivillä myönnetyn suojelun tasoon.

⁽³¹⁾ Neuvoston direktiivi 89/391/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä (EYVL L 183, 29.6.1989, s. 1).

⁽³²⁾ EYVL L 56, 4.3.1968, s. 1.

⁽³³⁾ Neuvoston päätös 2013/488/EU, annettu 23 päivänä syyskuuta 2013, EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevista turvallisuus säännöistä (EUVL L 274, 15.10.2013, s. 1).

⁽³⁴⁾ Komission päätös (EU, Euratom) 2015/444, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2015, EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevista säännöistä (EUVL L 72, 17.3.2015, s. 53).

- (30) Tätä direktiiviä ei olisi sovellettava tapauksissa, joissa henkilöt, jotka ovat antaneet tietoon perustuvan suostumuksensa siihen, että heidät määritellään vihjeenantajiksi tai rekisteröidään sellaisiksi kansallisen tason nimettyjen viranomaisten, kuten tulliviranomaisten, ylläpitämässä tietokannoissa, ja ilmoittavat rikkomisista valvontaviranomaisille palkkiota tai korvausta vastaan. Tällaisissa ilmoittamisissa noudatetaan erityisiä menettelyjä, joilla pyritään takaamaan tällaisten henkilöiden nimettömyys heidän fyysisen koskemattomuutensa suojelemiseksi ja jotka ovat erillisiä tässä direktiivissä säädetyistä ilmoituskanavista.
- (31) Henkilöt, jotka ilmoittavat työnsä yhteydessä saamiaan tietoja, jotka koskevat yleiseen etuun kohdistuvia uhkia tai haittoja, käyttävät oikeuttaan sananvapauteen. Oikeus sananvapauteen ja tiedonvälityksen vapauteen vahvistetaan perusoikeuskirjan 11 artiklassa ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 10 artiklassa ja siihen sisältyy myös oikeus vastaanottaa ja levittää tietoja sekä tiedotusvälineiden vapaus ja moniarvoisuus. Sen vuoksi tämä direktiivi perustuu sananvapautta koskevaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön sekä periaatteisiin, jotka Euroopan neuvosto on sen pohjalta esittänyt väärinkäytösten ilmoittajien suojelusta ministerineuvoston 30 päivänä huhtikuuta 2014 hyväksymässä suosituksessa.
- (32) Jotta ilmoittava henkilö voi saada suojelua tämän direktiivin nojalla, hänellä olisi oltava asiaan liittyvien olosuhteiden ja hänen saatavillaan ilmoitusajankohtana olevien tietojen perusteella perusteltu syy uskoa, että hänen ilmoittamansa asiat ovat paikkansapitäviä. Tämä vaatimus on keskeinen tae ilkkvaltaista ja perusteetonta tai perätöntä ilmoittamista vastaan, sillä sen avulla varmistetaan, että henkilöt, jotka ilmoitusajankohtana tahallaan ja tietoisesti ilmoittavat vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, eivät ole oikeutettuja suojeluun. Samalla tällä vaatimuksella varmistetaan, että ilmoittava henkilö ei menetä suojelua siinä tapauksessa, että hän on rehellen virheen vuoksi ilmoittanut paikkansapitämättömiä rikkomisia koskevia tietoja. Ilmoittavilla henkilöillä olisi vastavasti oltava oikeus tämän direktiivin mukaiseen suojeluun, jos heillä on perusteltu syy uskoa, että ilmoitetut tiedot kuuluvat direktiivin soveltamisalaan. Ilmoittavien henkilöiden ilmoituksen taustalla olevilla motiiveilla ei saisi olla vaikutusta päätettäessä siitä, olisiko heille myönnettävä suojelua.
- (33) Ilmoittavien henkilöiden on yleensä helpompi ilmoittaa sisäisesti, jollei heillä ole syytä tehdä sitä ulkoisesti. Empiiriset tutkimukset osoittavat, että suurin osa väärinkäytösten ilmoittajista ilmoittaa sisäisesti siinä organisaatiossa, jossa he työskentelevät. Sisäinen ilmoittaminen on myös paras tapa välittää tieto henkilöille, jotka voivat edistää yleiseen etuun kohdistuvien riskien ratkaisemista varhaisessa vaiheessa ja tuloksellisesti. Toisaalta ilmoittavan henkilön olisi voitava valita tapaukseen liittyvien olosuhteiden perusteella soveltuvin ilmoittamiskanava. Lisäksi on tarpeen suojata tietojen julkistamista ottaen huomioon demokraattiset periaatteet, kuten avoimuus ja vastuuvollisuus, sekä perusoikeudet, kuten oikeus sananvapauteen ja tiedotusvälineiden vapauteen ja moniarvoisuuteen, samalla kun otetaan tasapuolisesti huomioon yhtäältä työnantajien tarve hallinnoida organisaatiotaan ja suojella siihen liittyviä etuja ja toisaalta suuren yleisön edut, jotka liittyvät haitalta suojeluun, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössään esittämien perusteiden mukaisesti.
- (34) Jäsenvaltioiden olisi voitava päättää, onko yksityisen ja julkisen sektorin yhteisöjen ja toimivaltaisten viranomaisten otettava vastaan tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia nimettömiä ilmoituksia rikkomisista ja onko niiden toteutettava jatkotoimia näiden ilmoitusten perusteella, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin oikeuteen perustuvaa velvoitetta sallia nimetön ilmoittaminen. Henkilöille, jotka ilmoittavat tai julkistavat tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia tietoja nimettömästi ja direktiivin edellytykset täyttäen, olisi kuitenkin myönnettävä tämän direktiivin mukainen suojelu, jos heidät tunnustetaan myöhemmin ja heihin kohdistetaan vastatoimia.
- (35) Tällä direktiivillä olisi säädettävä suojelusta, joka myönnetään tapauksissa, joissa henkilöt tekevät unionin lain-säädännön nojalla ilmoituksia unionin toimielimille, elimille tai laitoksille esimerkiksi unionin talousarviota koskevista petoksista.
- (36) Henkilöt tarvitsevat erityistä oikeussuojaa, jos he ovat saaneet ilmoittamansa tiedot työnsä yhteydessä ja ovat sen vuoksi vaarassa joutua vastatoimien kohteeksi työnsä yhteydessä (esimerkiksi salassapito- tai lojaliteettivelvollisuuden rikkomisen perusteella). Suojelun perusteena on se, että väärinkäytösten ilmoittaja on taloudellisesti haavoittuvassa asemassa suhteessa henkilöön, josta hänen työsuhteensa tosiasiaassa riippuu. Jos tällaista työhön liittyvää valtasuhteen epätasapainoa ei ole (esimerkiksi kun kyseessä on tavallinen tai sivullisen tekemä kantelu), erityistä suojelua vastatoimenpiteitä vastaan ei tarvita.
- (37) Unionin oikeuden täytäntöönpanon tehokas valvonta edellyttää, että suojelua olisi myönnettävä mahdollisimman laajoille henkilöryhmille riippumatta siitä, ovatko he unionin vai kolmansien maiden kansalaisia, kun nämä henkilöt saavat työnsä yhteydessä – riippumatta tehtävien luonteesta tai siitä, maksetaanko heille palkkaa – etuoikeutetun pääsyn sellaisiin rikkomisiin koskeviin tietoihin, joista ilmoittaminen olisi yleisen edun mukaista, ja kun he voivat joutua tällaisen ilmoittamisen vuoksi vastatoimien kohteeksi. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että suojelun tarve määritetään kaikkien merkityksellisten olosuhteiden perusteella eikä ainoastaan kyseisen suhteen luonteen perusteella, jotta suojelu kattaa kaikki mahdolliset henkilöt, joilla on laajassa merkityksessä yhteys siihen organisaatioon, jossa rikkominen on tapahtunut.

- (38) Suojelun olisi katettava ensinnäkin henkilöt, jotka ovat SEUT 45 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja ”työntekijöitä” siinä merkityksessä kuin unionin tuomioistuin on tätä käsitettä tulkinnut, eli henkilöitä, jotka suorittavat määrätyn ajanjakson aikana toisen hyväksi ja tämän valvonnan alaisena tehtäviä, joista heille suoritetaan vastike. Suojelua olisi näin ollen myönnettävä myös työntekijöille, jotka ovat muussa kuin tavanomaisessa työsuhteessa, kuten osa-aikaisille ja määräaikaisille työntekijöille sekä henkilöille, joilla on työ sopimus tai työsuhte työvoiman vuokrausyrityksen kanssa tai epävarma työsuhte, jossa on usein vaikea soveltaa epäoikeudenmukaista kohtelua koskevaa tavanomaista suojelua. Työntekijän käsite sisältää myös virkamiehet, julkishallinnon palveluksessa olevat työntekijät sekä muut julkisella sektorilla työskentelevät henkilöt.
- (39) Suojelun olisi katettava myös muut luonnollisten henkilöiden ryhmät, joilla voi olla keskeinen asema unionin oikeuden rikkomisten paljastamisessa ja jotka voivat olla työnsä yhteydessä taloudellisesti haavoittuvassa asemassa, vaikka eivät olekaan SEUT 45 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja työntekijöitä. Esimerkiksi tuoteturvallisuuden osalta tavarantoimittajat ovat lähellä vaarallisten tuotteiden valmistusta, tuontia tai jakelua koskevien mahdollisten epäreilujen tai laittomien käytäntöjen tietolähdettä, ja unionin varojen hoitamisen osalta palveluja tarjoavilla konsulteilla on erityis asemansa vuoksi mahdollisuus tuoda ilmi havaitsemansa rikkomiset. Tällaisiin henkilöryhmiin, joihin lukeutuu palveluja tarjoavia itsenäisiä ammatinharjoittajia, freelance-työntekijöitä, toimeksisajia, alihankkijoita ja tavarantoimittajia, kohdistetaan tyypillisesti vastatoimia, joita voivat olla esimerkiksi palvelusopimuksen tai käyttöluvan tai muun luvan ennen aikainen irtisanominen tai peruuttaminen, liiketoimintamahdollisuuksien ja tulojen menettäminen, pakottaminen, pelottelu tai ahdistelu, mustalle listalle asettaminen tai boikotointi taikka maineen vahingoittaminen. Myös osakkeenomistajiin ja hallintoelinten jäseniin voidaan kohdistaa esimerkiksi taloudellisia vastatoimia, pelottelua tai ahdistelua tai heidät voidaan asettaa mustalle listalle tai heidän mainettaan saatetaan vahingoittaa. Suojelun olisi katettava myös henkilöt, joiden työsuhte on päätynyt, ja henkilöt, jotka hakevat töitä organisaatiosta tai neuvottelevat palvelujensa tarjoamisesta organisaatiolle, jonka toimintaan liittyvästä rikkomisesta he saavat tietoja palvelukseenottomenettelyn tai muiden sopimusta edeltävien neuvottelujen aikana, ja jotka voisivat joutua esimerkiksi kielteisen työtodistuksen tai mustalle listalle asettamisen taikka boikotoinnin kaltaisten vastatoimien kohteeksi.
- (40) Väärinkäytösten ilmoittajien tehokas suojeleminen edellyttää myös sellaisten muiden henkilöryhmien suojeleminen, jotka voivat joutua rikkomisten ilmoittamisesta johtuvien vastatoimien kohteeksi, vaikka he eivät olisi työstään taloudellisesti riippuvaisia. Vapaaehtoistyöntekijöihin ja palkallisiin tai palkattomiin harjoittelijoihin voitaisiin kohdistaa vastatoimia esimerkiksi siten, että heidän palvelujaan ei enää käytetä, heille annetaan kielteinen työtodistus seuraavaa työnhakua varten tai heidän mainettaan tai uranäkymiään vahingoitetaan muulla tavoin.
- (41) Suojelun olisi katettava vastatoimet paitsi silloin, kun ne kohdistuvat suoraan ilmoitaviin henkilöihin itseensä, myös silloin, kun ne kohdistuvat heihin epäsuorasti, mukaan lukien ilmoitettava henkilöä avustaviin henkilöihin, työtovereihin tai sukulaisiin, jotka ovat niin ikään työnsä vuoksi yhteydessä ilmoittavan henkilön työnantajaan tai sen palveluja käyttävään asiakkaaseen tai vastaanottajaan. Rajoittamatta suojeleminen, jota ammattiliittojen ja työntekijöiden edustajat nauttivat asemansa perusteella muiden unionin tai kansallisten sääntöjen nojalla, heille olisi myönnettävä tässä direktiivissä säädetty suojeleminen sekä silloin, kun he ilmoittavat työntekijän roolissaan, että silloin, kun he ovat antaneet neuvoja ja tukea ilmoitavalle henkilölle. Epäsuoriin vastatoimiin kuuluvat myös toimet, jotka kohdistuvat oikeushenkilöön, jonka ilmoitettava henkilö omistaa, jonka palveluksessa hän työskentelee tai johon hän on muulla tavoin yhteydessä työnsä vuoksi, esimerkiksi siten, että sille kieltäydytään toimimasta palveluja tai se asetetaan mustalle listalle tai boikottiin.
- (42) Yleiseen etuun kohdistuvan vakavan haitan tuloksellinen ilmoittaminen ja ehkäiseminen edellyttää, että rikkomisen käsite sisältää myös väärinkäytökset sellaisina kuin ne on määritelty unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä eli sellaiset teot tai laiminlyönnot, jotka eivät muodollisesti ole lainvastaisia mutta jotka ovat lain tavoitteen tai tarkoituksen vastaisia.
- (43) Unionin oikeuden rikkomisen tehokas ehkäiseminen edellyttää, että suojeleminen myönnetään henkilöille, jotka ilmoittavat tietoja, jotka ovat välttämättömiä, jotta voidaan paljastaa jo tapahtuneita rikkomisia, rikkomisia, jotka eivät ole vielä tapahtuneet mutta joiden tapahtuminen on erittäin todennäköistä, tekoja ja laiminlyönnejä, joita ilmoitettava henkilö voi perustelluista syistä pitää unionin oikeuden rikkomisina, sekä yrityksiä salata rikkomisia. Samasta syystä suojeleminen on perustelluista myös niiden henkilöiden osalta, jotka ilmoittavat perustelluista huolenaiheista tai epäilyksistä, vaikka eivät voikaan toimittaa asiasta konkreettista näyttöä. Toisaalta suojeleminen ei pitäisi myöntää silloin, kun ilmoitus koskee tietoja, jotka on jo kokonaisuudessaan julkistettu, tai perusteettomia huhuja ja kuulopuheita.

- (44) Ilmoittamisen ja ilmoittavaan henkilöön kohdistetun suoran tai välillisen epäsuotuisan kohtelun välillä olisi oltava tiivis syy-seuraussuhde, jotta kyseinen epäsuotuisa kohtelu voidaan katsoa vastatoimeksi ja jonka johdosta ilmoittava henkilö voi saada tältä osin oikeussuojaa. Jotta ilmoittavien henkilöiden tehokas suojeleminen edistäisi unionin oikeuden täytäntöönpanon valvontaa, vastatoimet olisi määriteltävä laajasti niin, että ne kattavat kaikenlaiset työn yhteydessä ilmenevät teot ja laiminlyönnit, joista aiheutuu haittaa ilmoittaville henkilöille. Tällä direktiivillä ei kuitenkaan saisi estää työnantajia tekemästä työsuhteeseen liittyviä päätöksiä, jotka eivät perustu ilmoittamiseen tai tietojen julkistamiseen.
- (45) Jotta vastatoimia vastaan myönnettävä suojeleminen edistäisi myös sananvapauden ja tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden turvaamista, se olisi myönnettävä sekä henkilöille, jotka ilmoittavat teoista tai laiminlyönneistä organisaation sisällä, jäljempänä 'sisäinen ilmoittaminen', tai organisaation ulkopuoliselle viranomaiselle, jäljempänä 'ulkoisen ilmoittaminen', että henkilöille, jotka julkistavat tällaisia tietoja, esimerkiksi suoraan suuralle yleisölle verkkoalustojen tai sosiaalisen median välityksellä tai tiedotusvälineille, vaaleilla valituille edustajille, kansalaisyhteiskunnan organisaatioille, ammattiliitoille tai elinkeinoelämän järjestöille.
- (46) Väärinkäytösten ilmoittajat ovat erityisen tärkeitä tutkivien toimittajien tietolähteitä. Väärinkäytösten ilmoittajien tehokas suojeleminen vastatoimilta parantaa oikeusvarmuutta väärinkäytösten mahdollisten ilmoittajien näkökulmasta, ja siten kannustaa väärinkäytösten ilmoittamiseen tiedotusvälineiden kautta. Tältä osin on olennaisen tärkeää suojella väärinkäytösten ilmoittajia toimittajien tietolähteenä, jotta voidaan turvata tutkivan journalismin asema demokraattisten yhteiskuntien vartijana.
- (47) Jotta unionin oikeuden rikkomisia voitaisiin ilmoittaa ja ehkäistä tuloksellisesti, on olennaisen tärkeää, että asiaankuuluvat tiedot päätyvät nopeasti niille, jotka ovat lähimpänä ongelman lähdeä ja joilla on parhaat edellytykset tutkia niitä ja mahdollisesti myös valtuudet toteuttaa korjaavia toimia. Ilmoittavia henkilöitä olisi siis lähikohtaisesti kannustettava käyttämään ensiksi sisäisiä ilmoituskanavia ja ilmoittamaan työnantajalleen, jos heillä on tällaisia kanavia käytössään ja jos niiden voidaan kohtuudella olettaa toimivan. Näin on etenkin silloin, kun ilmoittava henkilö katsoo, että rikkomiseen voidaan puuttua tehokkaasti kyseisessä organisaatiossa eikä vastatoimien riskiä ole. Tämän vuoksi yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöiden olisi otettava käyttöön asianmukaiset sisäiset menettelyt ilmoitusten vastaanottamista ja jatkotoimien toteuttamista varten. Tällainen kannustaminen koskee myös tapauksia, joissa sisäiset kanavat on otettu käyttöön ilman unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä säädettyä velvoitetta. Tämän periaatteen pitäisi auttaa vahvistamaan toimivan viestinnän kulttuuria ja yritysvastuuta organisaatioissa, kun ilmoittavien henkilöiden katsotaan edistävän merkittävästi organisaation kykyä korjata omaa toimintaansa ja toimia kunnianhimoisia tavoitteita vastaavalla tavalla organisaation sisällä.
- (48) Yksityisen sektorin oikeushenkilöiden sisäisen ilmoituskanavan perustamista koskevan velvollisuuden olisi määrittävä niiden koon ja sen mukaan, millainen yleisen etuun kohdistuva riski niiden toiminnasta aiheutuu. Kaikkiin vähintään 50 työntekijän yrityksiin olisi sovellettava velvollisuutta perustaa sisäinen ilmoituskanava niiden toiminnan luonteesta riippumatta, niiden arvonlisäverovelvollisuuden perusteella. Jäsenvaltiot voisivat asianmukaisen riskinarvioinnin perusteella vaatia myös muita yrityksiä ottamaan käyttöön sisäiset ilmoituskanavat tietyissä tapauksissa, kuten silloin, kun niiden toiminnasta aiheutuva riski on merkittävä.
- (49) Tällä direktiivillä ei olisi rajoitettava jäsenvaltioiden mahdollisuutta kannustaa yksityisen sektorin oikeushenkilöitä, joissa on alle 50 työntekijää, ottamaan käyttöön sisäiset ilmoituskanavat ja jatkotoimet, myös säätämällä tässä direktiivissä vahvistettuja vaatimuksia löyhemmistä vaatimuksista näille kanaville edellyttäen, että näillä vaatimuksilla voidaan taata ilmoituksen luottamuksellisuus ja asianmukaiset jatkotoimet.
- (50) Pieniin yrityksiin ja mikroyrityksiin sovellettava vapautusta sisäisten ilmoituskanavien perustamista koskevasta velvollisuudesta ei olisi sovellettava yksityisiin yrityksiin, jotka ovat liitteessä olevan I osan B kohdassa ja II osassa tarkoitettujen unionin säädösten nojalla velvollisia ottamaan käyttöön sisäiset ilmoituskanavat.
- (51) Olisi tehtävä selväksi, että silloin kun yksityisen sektorin oikeushenkilöillä ei ole sisäisiä ilmoituskanavia, ilmoittavien henkilöiden olisi voitava ilmoittaa ulkoisesti toimivaltaisille viranomaisille, ja heillä olisi oltava tässä direktiivissä säädetty suojeleminen vastatoimia vastaan.
- (52) Jotta varmistetaan erityisesti, että julkisia hankintasääntöjä noudatetaan julkisella sektorilla, sisäisten ilmoituskanavien perustamista koskevaa velvollisuutta olisi sovellettava kaikkiin paikallisen, alueellisen ja kansallisen tason hankintaviranomaisiin ja hankintayksiköihin niiden koon mukaan.
- (53) Edellyttäen, että ilmoittavan henkilön henkilöllisyyden luottamuksellisuus on varmistettu, kukin yksittäinen oikeushenkilö yksityisellä tai julkisella sektorilla voi itse määrittää, millaiset ilmoituskanavat se ottaa käyttöön. Tarkemmin sanottuna ilmoituskanavien olisi mahdollistettava se, että henkilöt ilmoittavat kirjallisesti ja toimittavat kyseiset ilmoitukset postitse, erityiseen palautelaatikkoon tai verkossa joko organisaation sisäisessä tietoverkossa tai verkkoalustalla, taikka suullisesti vihjepuhelimen tai muun ääniviestijärjestelmän taikka molempien kautta. Ilmoittavan henkilön pyynnöstä tällaisten kanavien olisi myös mahdollistettava ilmoittaminen henkilökohtaisessa tapaamisessa kohtuullisen ajan kuluessa.

- (54) Myös kolmannet osapuolet voitaisiin valtuuttaa ottamaan vastaan rikkomisia koskevia ilmoituksia yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöiden puolesta, edellyttäen että ne tarjoavat asianmukaiset riippumattomuutta, luottamuksellisuutta, tietosuojaa ja salassapitoa koskevat takeet. Tällaisia kolmansia osapuolia voisivat olla ulkoisten ilmoitusalojen tarjoajat, ulkopuoliset neuvonantajat, tarkastajat, ammattiliittojen edustajat tai työntekijöiden edustajat.
- (55) Sisäisten ilmoitusmenettelyjen olisi oltava sellaisia, että oikeushenkilöt yksityisellä sektorilla voivat niiden avulla ottaa vastaan ja tutkia täysin luottamuksellisesti ilmoituksia, joita ovat tehneet paitsi kyseisen oikeushenkilön ja sen tytäryhtiöiden tai siihen etuyhteydessä olevan yrityksen, jäljempänä 'konserni', työntekijät myös mahdollisesti konsernin edustajat tai tavaramoimittajat ja henkilöt, jotka ovat saaneet tietonsa oikeushenkilöön tai konserniin liittyvän työnsä yhteydessä.
- (56) Se, ketkä henkilöt tai mitkä yksiköt yksityisen sektorin oikeushenkilössä soveltuvat parhaiten toimivaltaisiksi vastaanottamaan ilmoituksia ja toteuttamaan niiden perusteella jatkotoimia, riippuu oikeushenkilön rakenteesta, mutta tällaisen tehtävän olisi joka tapauksessa oltava sellainen, että varmistetaan riippumattomuus ja se, ettei eturistiriitoja synny. Pienemmissä oikeushenkilöissä tätä tehtävää voisi hoitaa muun toimensa ohella sellainen työntekijä, jolla on asemansa puolesta edellytykset raportoida suoraan organisaation johdolle, kuten säännösten noudattamisesta, henkilöstöasioista, toiminnan lahjomattomuudesta, oikeusasioista tai yksityisyydensuojasta taikka sisäisestä tarkastuksesta vastaava johtaja, talousjohtaja tai hallituksen jäsen.
- (57) Sisäisen ilmoittamisen yhteydessä ilmoittavalle henkilölle on erittäin tärkeää tiedottaa mahdollisimman kattavasti ja siinä määrin kuin se on laissa sallittua ilmoituksen perusteella toteutettavista jatkotoimista, koska näin voidaan vahvistaa luottamusta väärinkäytösten ilmoittajien suojelujärjestelmän tuloksellisuuteen yleensä ja vähentää todennäköisyyttä, että samasta aiheesta ilmoitetaan tai tietoja julkistetaan tarpeettomasti uudelleen. Ilmoittavalle henkilölle olisi kohtuullisen ajan kuluessa kerrottava, mitä toimia ilmoituksen perusteella on toteutettu tai aiotaan toteuttaa ja mitkä ovat kyseisten jatkotoimien valinnan perusteet. Jatkotoimiin voisi kuulua esimerkiksi ilmoittavan henkilön ohjaaminen käyttämään toisia kanavia tai menettelyjä, jos ilmoitus koskee yksinomaan hänen henkilökohtaisia oikeuksiaan, menettelyn lopettaminen siksi, ettei asiasta ole saatu riittäviä todisteita, tai muista syistä, sisäisen tutkinnan käynnistäminen ja mahdollisesti sen tulokset ja mahdolliset toimenpiteet, joilla esiin tuotuun ongelmaan on puututtu, asian siirtäminen toimivaltaiselle viranomaiselle lisätutkimuksia varten, kunhan tästä ei aiheudu haittaa selvitys- ja tutkintatoimille tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksille. Ilmoittavalle henkilölle olisi aina kerrottava tutkinnan etenemisestä ja tuloksista. Ilmoittavaa henkilöä olisi voitava pyytää antamaan lisätietoja tutkinnan aikana, vaikka hänellä ei olisikaan velvollisuutta antaa tällaisia tietoja.
- (58) Kohtuullinen aika ilmoittavalle henkilölle kertomiselle saisi olla enintään kolme kuukautta. Jos asianmukaisia jatkotoimia vasta suunnitellaan, ilmoittavalle henkilölle olisi kerrottava tästä ja annettava myös muuta palautetta, jota hän todennäköisesti odottaa.
- (59) Henkilöiden, jotka aikovat ilmoittaa unionin oikeuden rikkomisesta, olisi voitava tehdä tietoon perustuva päätös siitä, ilmoittavatko he ja miten ja milloin he sen tekevät. Yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöiden, joilla on käytössä sisäisiä ilmoitusmenettelyjä, olisi tiedotettava näistä menettelyistä sekä ulkoisen ilmoittamisen menettelyistä toimivaltaisille viranomaisille. On olennaista, että tällaiset tiedot esitetään selkeässä ja helposti saatavilla olevassa muodossa ja mahdollisuuksien mukaan työntekijöiden lisäksi myös muille henkilöille, jotka ovat työnsä vuoksi yhteydessä kyseiseen oikeushenkilöön, eli esimerkiksi palveluntarjoajille, jakelijoille, tavaramoimittajille ja liikekumppaneille. Tiedot voitaisiin esimerkiksi kiinnittää näkyvään paikkaan, johon kaikilla tällaisilla henkilöillä on pääsy, ja oikeushenkilön verkkosivulle ja ne voitaisiin myös sisällyttää ammattietukkaa ja ammatillista luotettavuutta koskeviin koulutuksiin.
- (60) Unionin oikeuden rikkomisten tuloksellinen ilmoittaminen ja ehkäiseminen edellyttää sen varmistamista, että väärinkäytösten mahdolliset ilmoittajat voivat saattaa tietonsa helposti ja täysin luottamuksellisesti niiden toimivaltaisten viranomaisten tietoon, jotka pystyvät tutkimaan tiedot ja mahdollisuuksien mukaan korjaamaan ongelman.
- (61) Sisäisiä kanavia ei välttämättä ole käytettävissä tai vaikka niitä olisi käytetty, ne eivät ehkä ole toimineet kunnolla, esimerkiksi koska ilmoitusta ei esimerkiksi käsitelty asianmukaisesti tai kohtuullisessa ajassa tai rikkomisen korjaamiseksi ei ole toteutettu asianmukaisia toimenpiteitä, vaikka sisäiseen tutkintaan liittyvät tulokset vahvistavat rikkomisen tapahtuneen.
- (62) Lisäksi on muita tilanteita, joissa sisäisten ilmoituskanavien ei voida kohtuudella odottaa toimivan kunnolla. Näin on erityisesti silloin, kun ilmoittavilla henkilöillä on pätevä syy uskoa, että he joutuisivat ilmoittamisen vuoksi vastatoimien kohteeksi, esimerkiksi luottamuksellisuuden suojan rikkomisen johdosta, tai että toimivaltaisilla viranomaisilla olisi paremmat edellytykset toteuttaa tehokkaita toimia rikkomiseen puuttumiseksi. Toimivaltaisilla viranomaisilla olisi paremmat edellytykset esimerkiksi, kun työhön liittyvässä tilanteessa viime kädessä

vastuussa oleva henkilö on osallisena rikkomisessa tai vaarana on, että rikkominen tai todisteet siitä voitaisiin kätkeä tai hävittää, tai yleisemmin, että toimivaltaisten viranomaisten tutkintatoimien tuloksellisuus saattaa muussa tapauksessa vaarantua, kuten silloin, kun on kyse kartellijärjestelyistä ja muista kilpailusääntöjen rikkomisista, tai että rikkominen edellyttää kiireellisiä toimia, jotta voidaan esimerkiksi turvata ihmisten henki, terveys tai turvallisuus taikka suojella ympäristöä. Joka tapauksessa olisi suojeltava henkilöitä, jotka ilmoittavat ulkoisesti toimivaltaisille viranomaisille ja tarvittaessa unionin toimielimille, elimille tai laitoksille. Tässä direktiivissä olisi myönnettävä suojelu myös silloin, kun unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä edellytetään, että ilmoitettava henkilö ilmoittaa kansallisille toimivaltaisille viranomaisille esimerkiksi osana työ- ja vastuutehtäviään tai siksi, että rikkominen täyttää rikoksen tunnusmerkit.

- (63) Yksi tärkeimmistä syistä, joka nostaa väärinkäytösten mahdollisten ilmoittajien kynnystä ilmoittamiseen, on se, ettei ilmoituksen uskota johtavan tuloksiin. Sen vuoksi on tarpeen selkeästi velvoittaa toimivaltaiset viranomaiset ottamaan käyttöön asianmukaiset ulkoiset ilmoituskanavat, toteuttamaan saamiensa ilmoitusten perusteella jatkotoimia ja antamaan ilmoittaville henkilöille kohtuullisessa ajassa palautetta.
- (64) Olisi oltava jäsenvaltioiden tehtävänä nimetä viranomaiset, joilla on toimivalta ottaa vastaan tämän direktiivin soveltamisalaa kuuluvia rikkomista koskevia tietoja ja toteuttaa ilmoitusten perusteella asianmukaiset jatkotoimet. Tällaisia toimivaltaisia viranomaisia voivat olla oikeusviranomaiset, asianomaisen erityisalan toimivaltaiset sääntely- tai valvontaviranomaiset, keskustason viranomaiset, joilla on yleisemmin määritelty toimivalta jäsenvaltiossa, lainvalvontaviranomaiset, korruptiontorjuntaviranomaiset tai oikeusasiamiehet.
- (65) Toimivaltaisiksi nimetyillä viranomaisilla olisi ilmoitusten vastaanottajina oltava tarvittavat valmiudet ja valtuudet varmistaa asianmukaisten jatkotoimien toteuttaminen, mukaan lukien ilmoituksessa esitettyjen väitteiden paikkansapitävyyden arviointi ja puuttuminen ilmoitettuihin rikkomisiin käynnistämällä sisäinen tutkinta, tutkinta- tai syytetoimet tai varojen takaisinperintä tai muut asianmukaiset korjaavat toimet toimivaltuksiensa mukaisesti. Vaihtoehtoisesti kyseisillä viranomaisilla olisi oltava tarvittavat valtuudet siirtää ilmoituksen käsittely toiselle viranomaiselle, jonka olisi tutkittava ilmoitettu rikkominen, varmistaen samalla, että tämä viranomainen toteuttaa asianmukaiset jatkotoimet. Jos jäsenvaltiot haluavat ottaa käyttöön ulkoisia ilmoituskanavia keskustasolla esimerkiksi valtiontukiasioissa, niiden olisi erityisesti otettava käyttöön riittävät takeet sen varmistamiseksi, että tässä direktiivissä säädettyjä riippumattomuutta ja erillisyyttä koskevia vaatimuksia noudatetaan. Tällaisten ulkoisten ilmoituskanavien käyttöönotto ei saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden tai komission valtuuksiin valtiontukien valvonnan alalla, eikä tämä direktiivi saisi rajoittaa komission yksinomaista toimivaltaa erityisesti SEUT 107 artiklan 3 kohdan mukaisen, valtiontukitoimenpiteen sisämarkkinoille soveltuvaksi toteamisen alalla. SEUT 101 ja 102 artiklan rikkomistapauksissa jäsenvaltioiden olisi nimettävä toimivaltaisiksi viranomaisiksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003⁽³⁵⁾ 35 artiklassa tarkoitetut viranomaiset, sanotun kuitenkin rajoittamatta komission toimivaltaa tällä alalla.
- (66) Toimivaltaisten viranomaisten olisi myös annettava ilmoittaville henkilöille palautetta toimista, joita ilmoituksen perusteella on toteutettu tai aiotaan toteuttaa, kuten esimerkiksi ilmoituksen siirtäminen toiselle viranomaiselle, menettelyn lopettaminen siksi, ettei asiasta ole saatu riittäviä todisteita tai muista syistä, sisäisen tutkinnan käynnistäminen ja mahdollisesti sen tulokset ja mahdolliset toimenpiteet, joilla esiin tuotuun ongelmaan on puututtu, sekä kyseisten jatkotoimien valinnan perusteista. Tutkinnan lopullisista tuloksista tiedottaminen ei saisi vaikuttaa sovellettaviin unionin sääntöihin, joihin kuuluvat varainhoitoasetuksen piiriin kuuluvien päätösten julkaisemisen mahdolliset rajoitukset. Tätä olisi sovellettava soveltuvin osin yhtiöverotuksen alalla, jos sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädetään vastaavista rajoituksista.
- (67) Jatkotoimet olisi toteutettava ja palaute olisi annettava kohtuullisessa ajassa, kun otetaan huomioon tarve puuttua ilmoituksen kohteena olevaan mahdolliseen ongelmaan pikaisesti ja tarve välttää tietojen tarpeeton julkistaminen. Tämä kohtuullinen aika ei saisi olla enempää kuin kolme kuukautta, mutta sitä voitaisiin pidentää kuuteen kuukauteen, jos se on tarpeen tapaukseen liittyvien erityisten olosuhteiden vuoksi ja etenkin, jos ilmoituksen kohteena oleva asia edellyttää luonteensa ja monimutkaisuutensa vuoksi pitkälistä tutkintaa.
- (68) Sisäisten ja ulkoisten ilmoituskanavien käyttöönotosta säädetään jo tiettyjä aloja koskevassa unionin lainsäädännössä, kuten markkinoiden väärinkäyttöä, eli asetuksessa (EU) N:o 596/2014 ja täytäntöönpanodirektiivissä (EU) 2015/2392, siviili-ilmailua, eli asetuksessa (EU) N:o 376/2014, tai merellä tapahtuvan öljyn- ja kaasunporauksen turvallisuutta, eli direktiivissä 2013/30/EU, koskevassa unionin lainsäädännössä. Tässä direktiivissä säädettyjen, tällaisten kanavien käyttöönottoa koskevien velvollisuuksien olisi mahdollisuuksien mukaan perustuttava unionin säädöksissä jo säädettyihin ilmoituskanaviin.

⁽³⁵⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta (EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1).

- (69) Komissiolla ja joillakin unionin elimillä ja laitoksilla, kuten Euroopan petostentorjuntavirastolla (OLAF), Euroopan meriturvallisuusvirastolla (EMSA), Euroopan lentoturvallisuusvirastolla (EASA), Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisella (EAMV) ja Euroopan lääkevirastolla (EMA), on käytössä ulkoisia ilmoituskanavia ja -menettelyjä, joiden kautta ne voivat ottaa vastaan tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia rikkomisia koskevia ilmoituksia ja jotka pääasiassa turvaavat ilmoittavien henkilöiden henkilöllisyyden luottamuksellisuuden. Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa tällaisiin jo olemassa oleviin ulkoisiin ilmoituskanaviin ja -menettelyihin, vaan sillä olisi varmistettava, että henkilöt, jotka ilmoittavat unionin toimielimille, elimille tai laitoksille, voivat hyötyä suojelua koskevista yhteisistä vähimmäisvaatimuksista kaikkialla unionissa.
- (70) Jotta voidaan varmistaa ilmoitusten perusteella toteutettavia jatkotoimia ja unionin sääntöjen rikkomisiin puuttumista koskevien menettelyjen tehokkuus, jäsenvaltioiden olisi voitava toteuttaa toimenpiteitä keventääkseen toimivaltaisille viranomaisille aiheutuvaa rasitetta siitä, että ilmoitetaan tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien säännösten vähäisistä rikkomisista, ilmoitetaan useasti samasta rikkomisesta tai ilmoitetaan liitännäissäännösten, kuten dokumentointi- tai ilmoitusvelvollisuutta koskevien säännösten, rikkomisista. Tällaisilla toimenpiteillä voitaisiin sallia, että arvioituaan ilmoituksen asianmukaisesti toimivaltaiset viranomaiset voisivat päättää, että ilmoitettu rikkominen on selkeästi vähäinen eikä edellytä tämän direktiivin nojalla muita jatkotoimia kuin menettelyn lopettamisen. Jäsenvaltioiden olisi voitava myös sallia se, että toimivaltaiset viranomaiset lopettavat menettelyn sellaisten toistuvien ilmoitusten osalta, jotka eivät sisällä uutta merkityksellistä lisätietoa verrattuna aikaisempaan ilmoitukseen, jonka osalta asiaankuuluvat menettelyt oli lopetettu, paitsi jos toisenlaiset jatkotoimet ovat perusteltuja uusien oikeudellisiin seikkoihin tai toiseikkoihin perustuvien olosuhteiden nojalla. Jos ilmoituksia on suuri määrä, jäsenvaltioiden olisi myös voitava sallia, että toimivaltaiset viranomaiset käsittelevät ensisijaisina ne ilmoitukset, jotka koskevat vakavia rikkomisia tai tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien keskeisten säännösten ja määräysten rikkomisia.
- (71) Jos unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, toimivaltaisten viranomaisten olisi siirrettävä tapaukset tai rikkomisia koskevat asiaankuuluvat tiedot asianomaisille unionin toimielimille, elimille tai laitoksille, kuten tämän direktiivin soveltamista varten OLAFille ja Euroopan syyttäjänvirastolle (EPPO), tämän kuitenkin rajoittamatta ilmoittavan henkilön mahdollisuutta ilmoittaa tietonsa suoraan tällaisille unionin elimille tai laitoksille.
- (72) Useilla tämän direktiivin aineelliseen soveltamisalaan kuuluvilla politiikan aloilla on käytössä yhteistyömekanismeja, joiden kautta kansalliset toimivaltaiset viranomaiset vaihtavat tietoja ja toteuttavat jatkotoimia rajat ylittävissä unionin sääntöjen rikkomistapauksissa. Esimerkkejä ovat komission täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2015/1918⁽³⁶⁾ perustettu hallinnollisen avun ja yhteistyön järjestelmä elintarvikeketjua koskevan unionin lainsäädännön rajat ylittävissä rikkomistapauksissa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004⁽³⁷⁾ mukainen elintarvikealan petoksia käsittelevä Food Fraud Network, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 178/2002⁽³⁸⁾ perustettu tuoteturvallisuutta koskeva EU:n nopea tiedonvaihtojärjestelmä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004⁽³⁹⁾ mukainen kuluttajansuojajasioiden yhteistyöverkosto ja 18 päivänä tammikuuta 2018 annetulla komission päätöksellä⁽⁴⁰⁾ perustettu ympäristövaatimusten noudattamisen ja ympäristöhallinnan foorumi sekä asetuksen (EY) N:o 1/2003 mukaisesti perustettu Euroopan kilpailuviranomaisten verkosto ja neuvoston direktiivin 2011/16/EU⁽⁴¹⁾ mukainen verotusalan hallinnollinen yhteistyö. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi hyödynnettävä näitä olemassa olevia yhteistyömekanismeja aina, kun se on tarpeen, jotta ne voivat täyttää velvollisuutensa eli toteuttaa jatkotoimia tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvista rikkomisista ilmoittamisten johdosta. Jäsenvaltioiden viranomaiset voisivat tehdä yhteistyötä myös nykyisten yhteistyömekanismien ulkopuolella sellaisissa rajat ylittävissä rikkomistapauksissa, joita varten tällaisia mekanismeja ei vielä ole perustettu.

⁽³⁶⁾ Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/1918, annettu 22 päivänä lokakuuta 2015, rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004 mukaisen hallinnollisen avunannon ja yhteistyön järjestelmän (AAC-järjestelmä) perustamisesta (EUVL L 280, 24.10.2015, s. 31).

⁽³⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 882/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta (EUVL L 165, 30.4.2004, s. 1).

⁽³⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002, annettu 28 päivänä tammikuuta 2002, elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä (EYVL L 31, 1.2.2002, s. 1).

⁽³⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2006/2004, annettu 27 päivänä lokakuuta 2004, kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ("asetus kuluttajansuojaa koskevasta yhteistyöstä") (EUVL L 364, 9.12.2004, s. 1).

⁽⁴⁰⁾ Komission päätös, annettu 18 päivänä tammikuuta 2018, ympäristövaatimusten noudattamista ja ympäristöhallintaa käsittelevän asiantuntijaryhmän perustamisesta (EUVL C 19, 19.1.2018, s. 3).

⁽⁴¹⁾ Neuvoston direktiivi 2011/16/EU, annettu 15 päivänä helmikuuta 2011, hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta (EUVL L 64, 11.3.2011, s. 1).

- (73) Jotta mahdollistetaan tehokas yhteydenpito ilmoitusten käsittelystä vastaavien henkilöstön jäsenten kanssa, toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava ja niiden on käytettävä viestintäkanavia, jotka ovat käyttäjäystävällisiä ja turvallisia ja joilla voidaan varmistaa, että ilmoittavan henkilön rikkomisista antamat tiedot otetaan vastaan ja käsitellään luottamuksellisina ja että tiedot tallennetaan pysyvällä välineellä jatkotutkimuksia varten. Tämä voisi edellyttää, että tällaiset kanavat ovat erillisiä niistä yleisistä kanavista, joita toimivaltaiset viranomaiset käyttävät viestintään yleisön kanssa, kuten yleisön käyttöön tarkoitetuista tavanomaisista valituskanavista tai kanavista, joiden kautta toimivaltainen viranomainen hoitaa sisäisen viestintänsä ja viestinnän kolmansien osapuolten kanssa tavanomaisessa toiminnassaan.
- (74) Ilmoitusten käsittelystä vastaavilla toimivaltaisten viranomaisten henkilöstön jäsenillä olisi oltava myös sovellettavat tietosuojasäännöt kattava asianmukainen ammatillinen koulutus, jotta viranomaiset voisivat käsitellä ilmoituksia, varmistaa yhteydenpidon ilmoittavaan henkilöön ja toteuttaa soveltuvia jatkotoimia ilmoituksen perusteella.
- (75) Ilmoittamista harkitsevien henkilöiden olisi voitava tehdä tietoon perustuva päätös siitä, tekevätkö he ilmoituksen ja miten ja milloin he sen tekevät. Toimivaltaisten viranomaisten olisi sen vuoksi annettava selkeää ja helposti saatavilla olevaa tietoa käytettävissä olevista ilmoituskanavistaan, sovellettavista menettelyistä sekä niistä henkilöstönsä jäsenistä, jotka vastaavat ilmoitusten käsittelystä. Kaikkien ilmoituksia koskevien tietojen olisi oltava läpinäkyviä, helposti ymmärrettäviä ja luotettavia, jotta ilmoittamista voitaisiin tukea ja jotta sitä ei ehkäistäisi.
- (76) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on käytössään menettelyt, joilla ilmoitusten ja niissä mainittujen henkilöiden henkilötietojen käsittely suojataan riittävällä tavalla. Tällaisilla menettelyillä olisi varmistettava, että kaikkien ilmoittavien henkilöiden, ilmoituksen kohteena olevien henkilöiden ja ilmoituksessa mainittujen kolmansien henkilöiden, kuten todistajien tai työtovereiden, henkilöllisyys suojataan menettelyn kaikissa vaiheissa.
- (77) Ilmoitusten käsittelystä vastaavien toimivaltaisten viranomaisen henkilöstön jäsenten ja niiden sen henkilöstön jäsenten, joilla on oikeus tutustua ilmoittavan henkilön antamiin tietoihin, on noudatettava salassapitovelvollisuutta ja luottamuksellisuutta siirtäessään tietoja toimivaltaisten viranomaisen sisällä ja sen ulkopuolelle, myös tilanteissa, joissa toimivaltainen viranomainen aloittaa ilmoitukseen liittyvän sisäisen tutkinnan tai siihen liittyvät selvittämistoimet tai osallistuu täytäntöönpanon valvontatoimiin.
- (78) Toimivaltaisten viranomaisten menettelyistä säännöllisesti tehtävän uudelleentarkastelun ja niiden keskinäisen hyvien käytäntöjen vaihdon avulla olisi taattava, että kyseiset menettelyt ovat riittäviä ja näin myös tarkoitukseensa soveltuvia.
- (79) Tietoja julkistavilla henkilöillä olisi oltava oikeus suojeluun tapauksissa, joissa rikkomiseen ei puututa siitä huolimatta, että siitä on ilmoitettu sisäisesti ja ulkoisesti, ja joissa rikkomista ei esimerkiksi ole arvioitu tai tutkittu asianmukaisesti tai mitään asianmukaisia korjaavia toimia ei ole toteutettu. Jatkotoimien asianmukaisuutta olisi arvioitava objektiivisin perustein, jotka liittyvät toimivaltaisten viranomaisten velvollisuuden arvioida väitteiden paikkansapitävyys ja lopettaa mahdolliset unionin oikeuden rikkomiset. Jatkotoimien asianmukaisuus riippuu siten kunkin tapauksen olosuhteista ja rikottujen sääntöjen luonteesta. Viranomaisten päätös siitä, että rikkominen oli selvästi vähäinen eikä muita jatkotoimia kuin menettelyn lopettaminen tarvittu, voisi olla tässä direktiivissä tarkoitettu asianmukainen jatkotoimi.
- (80) Henkilöillä, jotka julkistavat tietonsa suoraan, olisi oltava oikeus suojeluun myös silloin, kun heillä on perusteltuja syitä uskoa, että yleiseen etuun kohdistuu välitön tai ilmeinen vaara tai on olemassa peruuttamattoman vahingon, kuten henkilön ruumiillisen koskemattomuuden loukkaamisen, vaara.
- (81) Henkilöillä, jotka julkistavat tietonsa suoraan, olisi oltava oikeus suojeluun myös silloin, kun heillä on perusteltuja syitä uskoa, että ulkoisen ilmoituksen tapauksessa on vaara joutua vastatoimien kohteeksi tai että on epätoimennäköistä, että rikkomiseen puututaan tehokkaasti asiaan liittyvien erityisten olosuhteiden vuoksi, esimerkiksi kun todisteita voitaisiin kätkeä tai hävittää tai kun viranomainen voisi toimia yhteistyössä rikkomiseen syyllistyneen henkilön kanssa tai on osallisena rikkomisessa.
- (82) Ilmoittavan henkilön henkilöllisyyden luottamuksellisuuden suojeleminen ilmoittamisprosessissa sekä ilmoituksen perusteella aloitettavien tutkimusten aikana on olennainen ennakkotoimenpide vastatoimien ehkäisemiseksi. Ilmoittavan henkilön henkilöllisyyden julkistamisen olisi oltava mahdollista vain, jos tietojen julkistaminen on tarpeellinen ja oikeasuhteinen velvollisuus, joka on asetettu unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä silloin, kun on kyse viranomaisten toteuttamista tutkimuksista tai oikeusmenettelyistä, erityisesti jotta voidaan taata ilmoituksen kohteena olevien henkilöiden oikeus puolustukseen. Tällainen velvollisuus voi perustua erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2012/13/EU⁽⁴²⁾. Luottamuksellisuuden suoja ei olisi sovellettava silloin, kun ilmoittava henkilö on tarkoituksellisesti paljastanut henkilöllisyytensä tietojen julkistamisen yhteydessä.

⁽⁴²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/13/EU, annettu 22 päivänä toukokuuta 2012, tiedonsaantioikeudesta rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 142, 1.6.2012, s. 1).

- (83) Tämän direktiivin nojalla suoritettavassa henkilötietojen käsittelyssä, mukaan luettuna toimivaltaisten viranomaisten välisessä henkilötietojen vaihdossa tai siirrossa, olisi noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679⁽⁴³⁾ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2016/680⁽⁴⁴⁾. Tietojenvaihto tai tietojensiirto unionin toimielinten, elinten tai laitosten välillä olisi toteutettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725⁽⁴⁵⁾ mukaisesti. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä henkilötietojen käsittelyä koskeviin periaatteisiin, jotka on vahvistettu asetuksen (EU) 2016/679 5 artiklassa, direktiivin (EU) 2016/680 4 artiklassa sekä asetuksen (EU) 2018/1725 4 artiklassa, ja sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan periaatteeseen, joka on vahvistettu asetuksen (EU) 2016/679 25 artiklassa, direktiivin (EU) 2016/680 20 artiklassa sekä asetuksen (EU) 2018/1725 27 ja 85 artiklassa.
- (84) Tässä direktiivissä säädetty menettelyt, jotka liittyvät unionin oikeuden rikkomisista ilmoittamisten jatkotoimiin direktiivin soveltamisalaan kuuluvilla aloilla, täyttävät asetuksen (EU) 2016/679 23 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetun, unionin ja sen jäsenvaltioiden yleisen edun mukaisen tärkeän tavoitteen, koska niillä pyritään tehostamaan unionin oikeuden ja poliitikkojen täytäntöönpanon valvontaa aloilla, joilla rikkomiset voivat vakavasti haitata yleistä etua. Ilmoittavien henkilöiden henkilöllisyyden luottamuksellisuuden tehokas suojeleminen on välttämätöntä, jotta voidaan suojella asetuksen (EU) 2016/679 23 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoitettuja muille, erityisesti ilmoitettaville henkilöille kuuluvia oikeuksia ja vapauksia. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava tämän direktiivin tehokkuus muun muassa rajoittamalla tarvittaessa lainsäädäntötoimenpitein ilmoituksen kohteena olevien henkilöiden tiettyjen tietosuojaa koskevien oikeuksien käyttöä asetuksen (EU) 2016/679 23 artiklan 1 kohdan e ja i alakohdan ja 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti siinä määrin ja niin kauan kuin se on tarpeen, jotta voidaan ehkäistä yritykset haitata ilmoittamista ja puuttua niihin tai estää, vaikeuttaa tai hidastaa jatkotoimia ja erityisesti tutkintatoimia sekä yritykset saada tietoon ilmoittavien henkilöiden henkilöllisyys.
- (85) Ilmoittavien henkilöiden henkilöllisyyden luottamuksellisuuden tehokas suojeleminen on yhtä välttämätöntä, jotta voidaan suojata muille, erityisesti ilmoitettaville henkilöille kuuluvia oikeuksia ja vapauksia, kun ilmoituksia käsittelevät direktiivin (EU) 2016/680 3 artiklan 7 alakohdassa määritellyt viranomaiset. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava tämän direktiivin tehokkuus muun muassa rajoittamalla tarvittaessa lainsäädäntötoimenpitein ilmoituksen kohteena olevien henkilöiden tiettyjen tietosuojaa koskevien oikeuksien käyttöä direktiivin (EU) 2016/680 13 artiklan 3 kohdan a ja e alakohdan, 15 artiklan 1 kohdan a ja e alakohdan, 16 artiklan 4 kohdan a ja e alakohdan ja 31 artiklan 5 kohdan mukaisesti siinä määrin ja niin kauan kuin se on tarpeen, jotta voidaan ehkäistä yritykset haitata ilmoittamista tai estää, vaikeuttaa tai hidastaa jatkotoimia ja tutkintatoimia sekä yritykset saada tietoon ilmoittavien henkilöiden henkilöllisyys.
- (86) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kaikki rikkomisia koskevat ilmoitukset kirjataan asianmukaisesti, että jokainen ilmoitus on noudettavissa järjestelmistä ja että ilmoitettuja tietoja voidaan tarvittaessa käyttää todistena täytäntöönpanon valvontatoimien yhteydessä.
- (87) Ilmoitettavia henkilöitä olisi suojeltava kaikenlaisilta sekä suorilta että välillisiltä vastatoimilta, joita voivat toteuttaa, rohkaista tai sallia heidän työnantajansa tai sen palveluja käyttävä asiakas tai vastaanottaja tai näiden lukuun työskentelevät tai näiden puolesta toimivat henkilöt, mukaan lukien työtoverit ja johtajat, jotka työskentelevät samassa organisaatiossa tai toisissa organisaatioissa, joihin ilmoitettava henkilö on yhteydessä työnsä vuoksi.
- (88) Jos vastatoimia ei pyritä estämään eikä niistä koidu seuraamuksia, niillä on lamaannuttava vaikutus väärinkäytösten mahdollisiin ilmoittajiin. Lainsäädännössä asetetulla vastatoimien selkeällä kiellolla olisi merkittävä varoitettava vaikutus, jota vahvistettaisiin edelleen vastatoimiin syyllistyvien henkilökohtaista vastuuta ja heille määrättäviä seuraamuksia koskevilla säännöksillä.

⁽⁴³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelesta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽⁴⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelesta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytöksiä tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁽⁴⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelesta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

- (89) Väärinkäytösten mahdolliset ilmoittajat saattavat jättää ilmoittamatta, jos he eivät ole varmoja siitä, miten ilmoittaa tai saavatko he lopulta suojelua. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tästä annetaan asiaankuuluvaa ja täsmällistä tietoa selkeällä tavalla ja että tieto on helposti suuren yleisön saatavilla. Saatavilla olisi oltava yksilöllistä, puolueetonta ja luottamuksellista maksutonta neuvontaa esimerkiksi siitä, kuuluvatko kyseiset tiedot väärinkäytösten ilmoittajien suojelua koskevien sääntöjen soveltamisalaan, mitä ilmoituskanavaa voisi olla paras käyttää ja mitä muita vaihtoehtoisia menettelyjä on tarjolla, jos tiedot eivät kuulu sovellettavien sääntöjen soveltamisalaan. Tällaisen neuvonnan avulla voidaan edistää sitä, että ilmoitetaan asianmukaisten kanavien kautta vastuullisesti ja että rikkomiset ilmoitetaan hyvissä ajoin tai voidaan jopa estää. Tällaista neuvontaa ja tietoa voisi tarjota tiedotuspiste tai yksi riippumaton hallintoviranomainen. Jäsenvaltiot voisivat päättää sisällyttää tällaiseen neuvontaan myös oikeudellisen neuvonnan. Jos ilmoittavat henkilöt saavat tällaista neuvontaa kansalaisjärjestöiltä, joita sitoo saatujen tietojen salassapitovelvollisuus, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, ettei tällaisiin järjestöihin kohdisteta vastatoimia, esimerkiksi aiheuttamalla taloudellista vahinkoa siten, että rajoitetaan niiden mahdollisuuksia saada rahoitusta tai asetetaan ne mustalle listalle, mikä voi haitata järjestön toimintaa.
- (90) Toimivaltaisten viranomaisten olisi annettava ilmoittaville henkilöille tukea, jota he tarvitsevat tehokkaan suojelun saamiseksi. Niiden olisi erityisesti annettava heille todistus tai muu asiakirja, jolla muille viranomaisille tai tuomioistuimille voidaan vahvistaa, että on ilmoitettu ulkoisesti. Joidenkin kansallisten oikeuskehysten mukaan ilmoittavat henkilöt voivat tietyissä tapauksissa saada todistuksen siitä, että he täyttävät sovellettavien sääntöjen mukaiset edellytykset suojelun saamiseksi. Edellä todetun estämättä heille olisi myönnettävä tehokas oikeusuoja, jossa tuomioistuin päättää kaikkien asiaan liittyvien yksilöllisten olosuhteiden perusteella, täyttävätkö he sovellettavien sääntöjen mukaiset edellytykset.
- (91) Ilmoittavia henkilöitä ei saisi olla mahdollista estää ilmoittamasta, heiltä ei voida evätä suojelua eikä heitä voida rangaista rikkomisia koskevien tietojen ilmoittamisesta tai julkistamisesta vetoamalla yksilöiden oikeudellisiin tai sopimukseen perustuviin veloitteisiin, kuten sopimukseen sisältyviin lojaliteettilausekkeisiin tai luottamuksellisuutta tai salassapitoa koskeviin sopimuksiin, jos näiden lausekkeiden ja sopimusten soveltamisalaan kuuluvien tietojen ilmoittaminen on välttämätöntä rikkomisen paljastamiseksi. Jos kyseiset edellytykset täyttyvät, ilmoittavia henkilöitä ei pitäisi asettaa minkäänlaiseen vastuuseen, olipa se siviili- tai rikosoikeudellinen, hallinnollinen tai työsuhteeseen liittyvä vastuu. On asianmukaista, että ilmoittamiseen tai tietojen julkistamiseen liittyvältä vastuulta suojellaan tämän direktiivin mukaisesti sellaisten tietojen osalta, joista ilmoittavalla henkilöllä oli perusteltuja syitä olettaa, että niiden ilmoittaminen tai julkistaminen oli välttämätöntä rikkomisen paljastamiseksi tämän direktiivin mukaisesti. Tällaista suojelua ei olisi myönnettävä sellaisten toissijaisten tietojen osalta, jotka henkilö on paljastanut ilman tällaisia perusteltuja syitä.
- (92) Ilmoittava henkilö olisi vapautettava vastuusta tapauksissa, joissa hän on saanut laillisesti haltuunsa tai saatavilleen ilmoitetut rikkomisia koskevat tiedot tai kyseisiä tietoja sisältävät asiakirjat tai saanut laillisen oikeuden tutustua niihin. Tämän olisi pädeävä sekä tapauksiin, joissa ilmoittava henkilö paljastaa niiden asiakirjojen sisällön, joihin hän on saanut laillisen oikeuden tutustua, että tapauksiin, joissa hän tekee jäljennöksiä näistä asiakirjoista tai vie ne pois sen organisaation tiloista, jonka palveluksessa hän on, vastoin sopimuslausekkeitä tai muita lausekkeitä, joiden mukaan kyseiset asiakirjat ovat tämän organisaation omaisuutta. Ilmoittava henkilö olisi vapautettava vastuusta myös silloin, kun kyseisten tietojen tai asiakirjojen hankkiminen tai niihin tutustuminen nostaa esiin kysymyksen siviilioikeudellisen, hallinnollisen tai työsuhteeseen liittyvän vastuun syntymisestä. Esimerkkitapauksia voisivat olla tilanteet, joissa ilmoittava henkilö sai tiedot hankkimalla pääsyn työtoverinsa sähköpostiviesteihin tai tiedostoihin, joita hän ei tavanomaisesti käytä työssään, ottamalla kuvia organisaation tiloista tai hankkimalla pääsyn tiloihin, jonne hänellä ei tavanomaisesti ole pääsyä. Jos ilmoittava henkilö sai tai hankki pääsyn kyseisiin tietoihin tai asiakirjoihin tekemällä rikoksen, kuten tunkeutumalla yksityisalueelle tai tekemällä tietomurron, henkilön rikosoikeudelliseen vastuuseen olisi sovellettava asianmukaista kansallista lainsäädäntöä, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän direktiivin 21 artiklan 7 kohdassa myönnettyä suojelua. Ilmoittavan henkilön muuhun mahdolliseen vastuuseen sellaisista teoista tai laiminlyönneistä, jotka eivät liity ilmoitukseen tai jotka eivät ole välttämättömiä rikkomisen paljastamiseksi tämän direktiivin nojalla, olisi myös sovellettava asianmukaista unionin oikeutta tai kansallista lainsäädäntöä. Tällaisissa tapauksissa kansallisten tuomioistuinten olisi arvioitava ilmoittavan henkilön vastuuta ottaen huomioon kaikki merkitykselliset tosiseikat ja yksittäistapauksen olosuhteet, myös teon tai tekemättä jättämisen välttämättömyyden ja oikeasuhteisuuden suhteessa ilmoittamiseen tai tietojen julkistamiseen.
- (93) Vastatoimien väitetään todennäköisesti perustuvan muihin syihin kuin ilmoittamiseen, ja ilmoittavan henkilön voi olla erittäin vaikea todistaa ilmoituksen ja vastatoimien välistä yhteyttä, sillä vastatoimiin syyllistyville voi olla enemmän valtaa ja resursseja dokumentoida toteutetut toimet ja niiden perustelut. Sen jälkeen kun ilmoittava henkilö osoittaa *prima facie*, että hän on ilmoittanut rikkomisista tai julkistanut tietoja tämän

direktiivin mukaisesti ja että hänelle on sen jälkeen aiheutunut haittaa, todistustaakan olisi siirryttävä haitallisen toimen toteuttaneelle henkilölle, jonka olisi edellytettävä osoitettavan, että toteutettu toimenpide ei liittynyt millään tavalla ilmoitukseen tai tietojen julkistamiseen.

- (94) Sen lisäksi, että vastatoimet on nimenomaisesti kiellettävä lainsäädännössä, on ratkaisevan tärkeää, että vastatoimien kohteeksi joutuneilla ilmoittavilla henkilöillä on käytössään oikeussuoja- ja vahingonkorvauskeinot. Kussakin tapauksessa asianmukaiset korjaavat toimenpiteet määräytyvät sen mukaan, millaisista vastatoimista on kyse, ja tällaisissa tapauksissa aiheutunut vahinko olisi korvattava kokonaisuudessaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Asianmukaisia korjaavia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi tilanteen palauttaminen ennalleen, jos henkilö on esimerkiksi irtisanottu tai siirretty muihin tai alempiin työtehtäviin tai jos häneltä on evätty koulutukseen pääsy tai ylennys, tai peruutetun käyttöluvan, muun luvan tai sopimuksen palauttaminen; korvaus toteutuneista ja tulevista taloudellisista menetyksistä, kuten esimerkiksi aiempien tai tulevien palkkatulojen tai muiden tulojen menetys tai työpaikan vaihdosta aiheutuvat kustannukset; ja korvaus muusta taloudellisesta vahingosta, kuten oikeuskuluista ja lääketieteellisestä hoidosta aiheutuvista kustannuksista, sekä aineettomasta vahingosta, kuten kivusta ja kärsimyksestä.
- (95) Vaikka oikeustoimien tyyppi voi vaihdella eri oikeusjärjestelmissä, niillä olisi varmistettava todellinen ja tehokas korvaus tai hyvitys, joka on oikeassa suhteessa aiheutuneeseen haittaan ja varoittava. Tässä yhteydessä merkityksellisiä ovat Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteet ja erityisesti periaate nro 7, jonka mukaan ”työntekijöillä on ennen irtisanomista oikeus saada tietää irtisanomisen syyt, ja heihin on sovellettava kohtuullista irtisanomisaikaa. Heillä on oikeus tehokkaaseen ja puolueettomaan riitojenratkaisuun ja, jos kyseessä on perusteeton irtisanominen, oikeus hakea muutosta, mukaan lukien oikeus saada riittävä korvaus”. Kansallisella tasolla käyttöön otettujen korjaavien toimenpiteiden ei pitäisi johtaa siihen, että väärinkäytösten mahdolliset tulevat ilmoittajat luopuvat ilmoittamisesta. Jos esimerkiksi sallittaisiin se, että irtisanotulle työntekijälle voidaan maksaa korvaus sen sijaan, että hänet otetaan takaisin yrityksen palvelukseen, erityisesti suuremmat organisaatiot saattaisivat turvautua järjestelmällisesti korvauksen maksamiseen, millä olisi varoittava vaikutus tuleviin väärinkäytösten ilmoittajiin.
- (96) Erityisen tärkeitä ilmoittavien henkilöiden kannalta ovat väliaikaiset toimet odotettaessa mahdollisesti pitkittyvien oikeusmenettelyjen tulosta. Ilmoittavien henkilöiden käytössä olisi erityisesti oltava myös kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä väliaikaisia toimia, jotta voidaan lopettaa vastatoimilla uhkailu, tai niiden yritykset tai jatkaminen, kuten häirintä, tai estää tietynlaiset vastatoimet, kuten irtisanominen, joita voi olla vaikea peruuttaa enää pitkän ajan kuluttua ja jotka voivat saattaa ilmoittavan henkilön ahdinkoon taloudellisesti, mikä voi nostaa selvästi väärinkäytösten mahdollisen ilmoittajan ilmoittamiskynnystä.
- (97) Kynnystä väärinkäytösten ilmoittamiseen voivat nostaa huomattavasti myös toimet, joita toteutetaan ilmoittavia henkilöitä vastaan muutoin kuin työn yhteydessä esimerkiksi kunnianloukkausta, tekijänoikeuksien loukkaamista, liikesalaisuuksien paljastamista tai luottamuksellisuuden ja henkilötietojen suojan loukkaamista koskevissa menettelyissä. Ilmoittavien henkilöiden olisi voitava tällaisissa menettelyissä vedota puolustuksessaan siihen, että he ovat ilmoittaneet rikkomisista tai julkistaneet tietoja tämän direktiivin mukaisesti edellyttäen, että ilmoitetut tai julkistetut tiedot olivat välttämättömiä rikkomisen paljastamiseksi. Tällaisissa tapauksissa todistustaakan sen osalta, että ilmoittava henkilö ei täytä tässä direktiivissä säädettyjä edellytyksiä, olisi kuuluttava menettelyn aloittaneelle henkilölle.
- (98) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/943⁽⁴⁶⁾ vahvistetaan säännöt, joilla varmistetaan riittävät ja yhtenäiset yksityisoikeudelliset oikeussuojakeinot liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen varalta. Siinä säädetään kuitenkin myös, että liikesalaisuuden hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista on pidettävä laillisena siltä osin kuin se sallitaan unionin oikeudessa. Henkilöille, jotka ilmaisevat työnsä yhteydessä hankittuja liikesalaisuuksia, olisi myönnettävä tässä direktiivissä myönnetty suojelu, mukaan lukien vapauttaminen siviilioikeudellisesta vastuusta, kunhan he täyttävät tässä direktiivissä säädetty edellytykset, myös edellytyksen siitä, että tietojen julkistaminen oli välttämätöntä tämän direktiivin aineelliseen soveltamisalaan kuuluvan rikkomisen paljastamiseksi. Jos nämä edellytykset täyttyvät, on katsottava, että liikesalaisuuksien ilmaiseminen katsotaan ”sallituksi” unionin oikeudessa direktiivin (EU) 2016/943 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Lisäksi näitä direktiivejä olisi pidettävä toisiaan täydentävinä, ja direktiivissä (EU) 2016/943 säädettyjä yksityisoikeudellisia toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja sekä poikkeuksia olisi voitava soveltaa kaikkeen sellaiseen liikesalaisuuksien ilmaisemiseen, joka ei kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan. Rikkomisia koskevia tietoja, jotka sisältävät liikesalaisuuksia, vastaanottavien toimivaltaisten viranomaisten olisi varmistettava, ettei niitä käytetä tai julkisteta muissa kuin niissä tarkoituksissa, jotka ovat ilmoitusten asianmukaisen jatkotoimien kannalta tarpeen.

⁽⁴⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/943, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, julkistamattoman taitotiedon ja liikeoimintatiedon (liikesalaisuuksien) suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta (EUVL L 157, 15.6.2016, s. 1).

- (99) Ilmoittaville henkilöille voi aiheutua huomattavia oikeudenkäyntikuluja, kun he riitauttavat heitä vastaan toteutetut vastatoimet oikeusmenettelyssä. Vaikka tällaiset kulut korvattaisiin heille menettelyn päättyessä, he eivät välttämättä pysty menettelyn alkuvaiheessa maksamaan niitä, varsinkaan jos he ovat menettäneet työpaikkansa ja joutuneet mustalle listalle. Oikeusapu rikosoikeudellisissa menettelyissä erityisesti silloin, kun ilmoittava henkilö täyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/1919⁽⁴⁷⁾ asetetut edellytykset, ja yleisemmin tuki vakavissa taloudellisissa vaikeuksissa oleville henkilöille voisi tietyissä tapauksissa olla olennaisen tärkeää heidän suojelua koskevan oikeutensa tehokkaan toteutumisen kannalta.
- (100) Ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksia olisi suojattava maineelle aiheutuvien vahinkojen tai muiden kielteisten seurausten ehkäisemiseksi. Lisäksi ilmoituksen perusteella aloitetun menettelyn kaikissa vaiheissa olisi noudatettava täysimääräisesti ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeutta puolustukseen ja oikeussuojakeinoihin perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklan mukaisesti. Jäsenvaltioiden olisi suojeltava ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyyden luottamuksellisuutta ja varmistettava, että hänellä on tutkinnan ja sitä seuraavan oikeudenkäynnin yhteydessä oikeus puolustukseen, mukaan lukien oikeus tutustua asiakirjoihin, oikeus tulla kuulluksi ja oikeus hakea muutosta itseään koskevaan päätökseen kansallisen lainsäädännön mukaisia menettelyjä noudattaen.
- (101) Kaikilla henkilöillä, joille aiheutuu suoraa tai välillistä vahinkoa perättömien tai harhaanjohtavien tietojen ilmoittamisesta tai julkistamisesta, olisi oltava oikeus kansallisen yleislain sääntöjen mukaiseen suojeluun ja oikeussuojakeinoihin. Jos tällainen perätön tai harhaanjohtava ilmoittaminen tai tietojen julkistaminen tapahtuu tahallisesti ja tietoisesti, sen kohteena olevalla henkilöllä olisi oltava oikeus korvaukseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- (102) Rikos- tai siviilioikeudelliset tai hallinnolliset seuraamukset ovat välttämättömiä, jotta voidaan varmistaa väärinkäytösten ilmoittajien suojelua koskevien sääntöjen tehokkuus. Seuraamusten määrääminen niille, jotka toteuttavat ilmoittavia henkilöitä vastaan vastatoimia tai muita vahingollisia toimia, voi ehkäistä tällaisten toimien toteuttamista. On tarpeen määrätä seuraamuksia myös henkilöille, jotka ilmoittavat tai julkistavat tahallisesti rikkomisia koskevia tietoja, joiden on osoitettu olevan vääriä, jotta voidaan ehkäistä ilkeävaltaista ilmoittamista ja pitää yllä järjestelmän uskottavuutta. Tällaisten seuraamusten oikeasuhteisuuden avulla olisi varmistettava, että niillä ei ole ehkäisevää vaikutusta väärinkäytösten mahdollisiin ilmoittajiin.
- (103) Viranomaisten päätökset, jotka vaikuttavat kielteisesti tässä direktiivissä taattuihin oikeuksiin, erityisesti päätökset, joilla toimivaltaiset viranomaiset päättävät lopettaa ilmoitettua rikkomista koskevan menettelyn sillä perusteella, että se on selkeästi vähäinen tai koska kyse on toistuvasta ilmoituksesta, tai päättävät, ettei tiettyä ilmoitusta ole käsiteltävä ensisijaisena, voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittaviksi perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisesti.
- (104) Tällä direktiivillä otetaan käyttöön vähimmäisvaatimukset, ja jäsenvaltioiden olisi voitava ottaa käyttöön tai pitää voimassa ilmoittavan henkilön kannalta suotuisampia säännöksiä edellyttäen, että kyseiset säännökset eivät haittaa ilmoituksen kohteena olevien henkilöiden suojelua koskevia toimenpiteitä. Tämän direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ei saisi olla missään olosuhteissa peruste alentaa ilmoittaville henkilöille kansallisen lainsäädännön mukaisesti jo myönnettyä suojan tasoa direktiivin soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.
- (105) SEUT 26 artiklan 2 kohdan mukaisesti sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla taataan tavaroiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus. Sisämarkkinoiden olisi tuotava unionin kansalaisille lisäarvoa parantamalla tavaroiden ja palvelujen laatua ja turvallisuutta ja varmistamalla kansanterveyden ja ympäristön korkeatasoinen suojelu sekä henkilötietojen vapaa liikkuvuus. SEUT 114 artikla on näin ollen asianmukainen oikeusperusta sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan kannalta tarvittavien toimenpiteiden hyväksymistä varten. SEUT 114 artiklan lisäksi tällä direktiivillä olisi oltava muita erityisiä oikeusperustoja, jotta voidaan kattaa alat, joilla unioni voi hyväksyä toimenpiteitä SEUT 16 artiklan, 43 artiklan 2 kohdan, 50 artiklan, 53 artiklan 1 kohdan, 91 ja 100 artiklan, 168 artiklan 4 kohdan, 169 artiklan, 192 artiklan 1 kohdan ja 325 artiklan 4 kohdan sekä Euratomin perustamissopimuksen 31 artiklan nojalla.
- (106) Tämän direktiivin aineellinen soveltamisala perustuu sellaisten alojen määrittämiseen, joilla väärinkäytösten ilmoittajien suojelun käyttöönotto vaikuttaa olevan tällä hetkellä käytävissä olevan tiedon perusteella perusteltua ja tarpeellista. Tätä aineellista soveltamisalaa voitaisiin laajentaa kattamaan muita aloja tai muita unionin säädöksiä, jos tämä osoittautuu myöhemmin esiin tulevan näytön tai tämän direktiivin toimintaa koskevan arvioinnin perusteella tarpeelliseksi kyseisiin aloihin tai säädöksiin liittyvän täytäntöönpanon valvonnan lujittamista varten.
- (107) Kun tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien politiikan alojen kannalta merkityksellisiä tulevia säädöksiä hyväksytään, niissä olisi aina tarpeen mukaan tarkennettava, että tätä direktiiviä sovelletaan. Tarvittaessa tämän direktiivin aineellista soveltamisalaa olisi mukautettava ja liitettä tarkistettava tämän mukaisesti.

⁽⁴⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1919, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, oikeusavusta rikosoikeudellisissa menettelyissä epäillyille ja syytetyille henkilöille ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä etsityille henkilöille (EUVL L 297, 4.11.2016, s. 1).

- (108) Jäsenvaltiot eivät voi yksin tai ilman koordinoitua riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta, joka on täytäntöönpanon valvonnan lujittaminen tietyillä politiikan aloilla ja niiden säädösten osalta, joihin kohdistuva unionin oikeuden rikkominen voi aiheuttaa yleiseen etuun kohdistuvaa vakavaa haittaa, ottamalla käyttöön väärinkäytösten ilmoittajien tehokas suojeleminen, vaan se voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla vahvistamalla väärinkäytösten ilmoittajien suojeleminen koskevat yleiset vähimmäisvaatimukset. Vain unionin toimilla voidaan lisäksi luoda yhdenmukaisuutta ja varmistaa, että väärinkäytösten ilmoittajien suojeleminen koskevat voimassa olevat unionin säännöt ovat keskenään yhdenmukaisia. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.
- (109) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita, erityisesti sen 11 artiklaa. Sen vuoksi tämä direktiivi on pantava täytäntöön näiden oikeuksien ja periaatteiden mukaisesti varmistamalla, että muun muassa sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, oikeutta henkilötietojen suojaan, elinkeinovapautta, oikeutta kuluttajansuojan korkeaan tasoon, oikeutta ihmisten terveyden suojeleminen korkeaan tasoon, oikeutta ympäristönsuojelun korkeaan tasoon, oikeutta hyvään hallintoon, oikeutta tehokkaimpiin oikeus-suojakeinoihin sekä oikeutta puolustukseen noudatetaan täysimääräisesti.
- (110) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA, MÄÄRITELMÄT JA SUOJELUN EDELLYTYKSET

1 artikla

Tarkoitus

Tämän direktiivin tarkoituksena on tehostaa unionin oikeuden ja politiikkojen täytäntöönpanon valvontaa tietyillä aloilla vahvistamalla yhteiset vähimmäisvaatimukset korkean suojeleminen tason tarjoamiseksi henkilöille, jotka ilmoittavat unionin oikeuden rikkomisista.

2 artikla

Aineellinen soveltamisala

1. Tässä direktiivissä vahvistetaan yhteiset vähimmäisvaatimukset sellaisten henkilöiden suojelemiseksi, jotka ilmoittavat seuraavista unionin oikeuden rikkomisista:

a) rikkomiset, jotka kuuluvat liitteessä mainittujen unionin säädösten soveltamisalaan ja jotka koskevat seuraavia aloja:

- i) julkiset hankinnat;
- ii) rahoituspalvelut, -tuotteet ja -markkinat sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäiseminen;
- iii) tuoteturvallisuus ja vaatimustenmukaisuus;
- iv) liikenneturvallisuus;
- v) ympäristönsuoja;
- vi) säteilyturva ja ydinturvallisuus;
- vii) elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus, eläinten terveys ja hyvinvointi;
- viii) kansanterveys;
- ix) kuluttajansuoja;
- x) yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus;

- b) SEUT 325 artiklassa tarkoitetut ja asiaankuuluvissa unionin toimenpiteissä täsmennetyt rikkomiset;
- c) rikkomiset, jotka liittyvät SEUT 26 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin sisämarkkinoihin, mukaan lukien unionin kilpailu- ja valtiontukisääntöjen rikkomiset sekä rikkomiset, jotka liittyvät sisämarkkinoihin siltä osin kuin on kyse teoista, joilla rikotaan yhteisöverosääntöjä, tai järjestelyistä, joiden tarkoituksena on saada sovellettavan yhteisöverolainsäädännön tavoitteen tai tarkoituksen vastaista veroetua.
2. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden toimivaltaa ulottaa kansallisen lainsäädännön mukainen suojelemaan muita kuin 1 kohdan kattamia aloja tai säädöksiä.

3 artikla

Suhde muihin unionin säädöksiin ja kansallisiin säännöksiin

1. Silloin kun liitteessä olevassa II osassa mainituissa alakohtaisissa unionin säädöksissä on vahvistettu rikkomisista ilmoittamista varten erityiset säännöt, sovelletaan kyseisiä sääntöjä. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan siltä osin kuin asiasta ei säädetä pakottavasti kyseisissä alakohtaisissa unionin säädöksissä.
2. Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden velvollisuuteen varmistaa kansallinen turvallisuus tai niiden toimivaltaan suojella keskeisiä turvallisuusetujaan. Direktiiviä ei erityisesti sovelleta ilmoituksiin sellaisista julkisten hankintasääntöjen rikkomisista, joihin liittyy puolustus- tai turvallisuusnäkökohtia, jolleivät nämä näkökohdat kuulu asiaa koskevien unionin säädösten soveltamisalaan.
3. Tämä direktiivi ei vaikuta unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön soveltamiseen millään seuraavista aloista:
- a) turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaaminen;
- b) oikeudellisen ammatissalassapitovelvollisuuden ja terveydenhuoltohenkilöstön salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden suojaaminen;
- c) tuomioistuimen päätöksenteon luottamuksellisuus;
- d) rikosprosessia koskevat säännöt.
4. Tämä direktiivi ei vaikuta kansallisiin sääntöihin, jotka koskevat työntekijöiden oikeuksia pitää yhteyttä edustajiinsa ja ammattiyhdistyksiin ja suojelua tästä yhteydenpidosta johtuvilta perusteettomilta haitallisilta toimenpiteiltä sekä työmarkkinaosapuolten riippumattomuutta ja niiden oikeutta tehdä työehtosopimuksia. Tämä ei vaikuta tällä direktiivillä myönnetyn suojelun tasoon.

4 artikla

Henkilöllinen soveltamisala

1. Tätä direktiiviä sovelletaan yksityisellä tai julkisella sektorilla työskenteleviin ilmoitaviin henkilöihin, jotka ovat saaneet tietoa rikkomisista työnsä yhteydessä ja joita ovat ainakin seuraavat:
- a) henkilöt, jotka ovat SEUT 45 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja työntekijöitä, viranhaltijat mukaan lukien;
- b) henkilöt, jotka ovat SEUT 49 artiklassa tarkoitettuja itsenäisiä ammatinharjoittajia;
- c) osakkeenomistajat ja henkilöt, jotka kuuluvat yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimeen, mukaan lukien muut kuin toimivaan johtoon kuuluvat henkilöt, sekä vapaaehtoistyöntekijät ja palkalliset tai palkattomat harjoittelijat;
- d) henkilöt, jotka työskentelevät toimeksisaajien, alihankkijoiden ja toimittajien valvonnassa ja niiden johdolla.
2. Tätä direktiiviä sovelletaan ilmoitaviin henkilöihin myös silloin, kun he ilmoittavat tai julkistavat rikkomisia koskevia tietoja, jotka on saatu sittemmin päättyneessä työsuhteessa.

3. Tätä direktiiviä sovelletaan myös sellaisiin ilmoitaviin henkilöihin, joiden työsuhde ei ole vielä alkanut, silloin kun rikkomisia koskevat tiedot on saatu palvelukseenottomenettelyn tai muiden sopimusta edeltävien neuvottelujen aikana.
4. Jäljempänä VI luvussa vahvistettuja toimenpiteitä ilmoittavien henkilöiden suojelemiseksi sovelletaan soveltuvin osin myös seuraaviin:
 - a) avustavat henkilöt;
 - b) kolmannet henkilöt, joilla on yhteyksiä ilmoitaviin henkilöihin ja jotka voisivat joutua vastatoimien kohteeksi työnsä yhteydessä, kuten ilmoittavien henkilöiden työtoverit tai sukulaiset; ja
 - c) oikeushenkilöt, jotka ovat ilmoittavien henkilöiden omistuksessa, joissa he työskentelevät tai joihin ilmoittavilla henkilöillä on muita yhteyksiä työnsä yhteydessä.

5 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

- 1) 'rikkomisella' tekoja tai laiminlyöntejä, jotka
 - i) ovat laittomia ja liittyvät 2 artiklassa tarkoitettuun aineelliseen soveltamisalaan kuuluviin unionin säädöksiin ja aloihin; tai
 - ii) ovat 2 artiklassa tarkoitettuun aineelliseen soveltamisalaan kuuluvien unionin säädösten ja alojen sääntöjen tavoitteen tai tarkoituksen vastaisia;
- 2) 'rikkomista koskevalla tiedolla' tietoa, mukaan lukien perusteltu epäily, tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta, joka on tapahtunut tai hyvin todennäköisesti tapahtuu organisaatiossa, jossa ilmoittava henkilö työskentelee tai jossa hän on työskennellyt, tai toisessa organisaatiossa, johon ilmoittava henkilö on tai on ollut yhteydessä työnsä kautta, ja yrityksestä salata tällainen rikkominen;
- 3) 'ilmoittamisella' rikkomista koskevan tiedon suullista tai kirjallista toimittamista;
- 4) 'sisäisellä ilmoittamisella' rikkomista koskevan tiedon suullista tai kirjallista toimittamista julkisen tai yksityisen sektorin oikeushenkilön sisällä;
- 5) 'ulkoisella ilmoittamisella' rikkomista koskevan tiedon suullista tai kirjallista toimittamista toimivaltaisille viranomaisille;
- 6) 'tietojen julkistamisella' rikkomista koskevien tietojen saattamista julkisuuteen;
- 7) 'ilmoittavalla henkilöllä' luonnollista henkilöä, joka ilmoittaa tai julkistaa työnsä yhteydessä saamiaan rikkomista koskevia tietoja;
- 8) 'avustavalla henkilöllä' luonnollista henkilöä, joka auttaa ilmoittavaa henkilöä ilmoittamisprosessissa työnsä yhteydessä ja jonka avustamisen olisi oltava luottamuksellista;
- 9) ilmaisulla 'työn yhteydessä' tilannetta, jossa henkilö nykyisten tai aiempien julkisen tai yksityisen sektorin työtehtäviensä yhteydessä kyseisten työtehtävien luonteesta riippumatta voi saada tietoa rikkomisista ja jossa hän voisi joutua vastatoimien kohteeksi, jos hän ilmoittaa tällaisia tietoja;
- 10) 'ilmoituksen kohteena olevalla henkilöllä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka mainitaan ilmoittamisen tai tietojen julkistamisen yhteydessä henkilönä, joka on vastuussa rikkomisesta tai johon kyseinen henkilö liittyy;
- 11) 'vastatoimilla' mitä tahansa työn yhteydessä tapahtunutta suoraa tai välillistä tekoa tai laiminlyöntiä, jonka syynä on sisäinen tai ulkoinen ilmoittaminen tai tietojen julkistaminen ja joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa ilmoittavalle henkilölle perusteetonta haittaa;

- 12) 'jatkotoimilla' mitä tahansa toimenpidettä, jonka ilmoituksen vastaanottaja tai toimivaltainen viranomainen toteuttaa arvioidakseen ilmoituksessa esitettyjen väitteiden paikkansapitävyyttä ja tarvittaessa puuttuakseen ilmoitettuun rikkomiseen, mukaan lukien sisäinen tutkinta, tutkimus, syytetoimien toteuttaminen, varojen takaisinperintä tai menettelyn lopettaminen;
- 13) 'palautteella' tiedon toimittamista ilmoittavalle henkilölle hänen ilmoituksensa perusteella suunnitelluista tai toteutetuista jatkotoimista sekä tällaisten jatkotoimien perusteista;
- 14) 'toimivaltaisella viranomaisella' mitä tahansa kansallista viranomaista, joka on nimetty ottamaan vastaan ilmoituksia III luvun mukaisesti ja antaa palautetta ilmoittavalle henkilölle ja/tai hoitamaan niille tässä direktiivissä asetetut tehtävät ja erityisesti toteuttaa jatkotoimet.

6 artikla

Ilmoittavien henkilöiden suojelun edellytykset

1. Ilmoittaville henkilöille on myönnettävä tämän direktiivin mukainen suojele, edellyttäen että
 - a) heillä oli perusteltu syy uskoa, että ilmoitetut rikkomisia koskevat tiedot pitivät paikkansa ilmoittamishetkellä ja että tällaiset tiedot kuuluivat tämän direktiivin soveltamisalaan; ja
 - b) he ovat ilmoittaneet joko sisäisesti 7 artiklan mukaisesti tai ulkoisesti 10 artiklan mukaisesti taikka julkistaneet tietoja 15 artiklan mukaisesti.
2. Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan päättää, onko yksityisen tai julkisen sektorin oikeushenkilöiden ja toimivaltaisten viranomaisten otettava vastaan nimettömiä rikkomisia koskevia ilmoituksia ja toteutettava jatkotoimia niiden perusteella, sanotun kuitenkin rajoittamatta voimassa olevia velvoitteita säätää nimettömästä ilmoittamisesta unionin oikeuden nojalla.
3. VI luvussa säädetty suojele on kuitenkin myönnettävä henkilöille, jotka ovat ilmoittaneet tai julkistaneet rikkomisia koskevia tietoja nimettömästi, mutta jotka tunnustetaan myöhemmin ja jotka joutuvat vastatoimien kohteeksi, edellyttäen, että he täyttävät 1 kohdassa vahvistetut edellytykset.
4. Henkilöille, jotka ilmoittavat asiaankuuluville unionin toimielimille, elimille tai laitoksille tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvista rikkomisista, on myönnettävä tämän direktiivin mukainen suojele samoin edellytyksin kuin henkilöille, jotka ovat ilmoittaneet ulkoisesti.

II LUKU

SISÄINEN ILMOITTAMINEN JA ILMOITUSTEN JATKOTOIMET

7 artikla

Ilmoittaminen sisäisten ilmoituskanavien kautta

1. Yleisenä periaatteena ja rajoittamatta 10 ja 15 artiklan soveltamista tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvista rikkomisista voidaan ilmoittaa tässä luvussa säädettyjen sisäisten ilmoituskanavien kautta ja menettelyjen mukaisesti.
2. Jäsenvaltioiden on kannustettava ilmoittamiseen sisäisten ilmoituskanavien kautta ennen ilmoittamista ulkoisten ilmoituskanavien kautta, kun rikkomiseen voidaan puuttua tehokkaasti sisäisesti ja kun ilmoittava henkilö katsoo, ettei vastatoimien vaaraa ole.
3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen sisäisten ilmoituskanavien käyttämisestä on annettava asianmukaiset tiedot niiden tietojen yhteydessä, jotka yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöt antavat 9 artiklan 1 kohdan g alakohdan mukaisesti ja toimivaltaiset viranomaiset 12 artiklan 4 kohdan a alakohdan ja 13 artiklan mukaisesti.

8 artikla

Velvollisuus ottaa käyttöön sisäiset ilmoituskanavat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöt ottavat käyttöön sisäiset kanavat ja menettelyt rikkomisten sisäistä ilmoittamista ja jatkotoimia varten, tarvittaessa työmarkkinaosapuolia kuultuaan ja yhteisymmärryksessä niiden kanssa, jos tästä säädetään kansallisessa lainsäädännössä.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuilla kanavilla ja menettelyillä on annettava oikeushenkilön työntekijöille mahdollisuus ilmoittaa rikkomisia koskevia tietoja. Niillä voidaan mahdollistaa se, että 4 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohdassa ja 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut muut henkilöt, jotka ovat yhteydessä oikeushenkilöön työnsä vuoksi, voivat myös ilmoittaa rikkomisia koskevia tietoja.
3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan yksityisen sektorin oikeushenkilöihin, joissa on vähintään 50 työntekijää.
4. Edellä 3 kohdassa säädettyä raja-arvoa ei sovelleta oikeushenkilöihin, jotka kuuluvat liitteessä olevan I osan B kohdassa ja II osassa tarkoitettujen unionin säädösten soveltamisalaan.
5. Ilmoituskanavien toiminnasta vastaa joko sisäisesti tätä varten nimetty henkilö tai yksikkö tai ulkoisesti kolmas osapuoli. Jäljempänä 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja takeita ja vaatimuksia sovelletaan myös yksityisen sektorin oikeushenkilön ilmoituskanavien toiminnasta vastaaviin kolmansiin osapuoliin.
6. Yksityisen sektorin oikeushenkilöt, joilla on 50–249 työntekijää, voivat jakaa ilmoitusten vastaanottamiseen ja toteutettaviin tutkimuksiin osoitettuja resursseja keskenään. Tämä ei vaikuta tällaisille oikeushenkilöille tällä direktiivillä asetettuun velvollisuuteen säilyttää luottamuksellisuus, antaa palautetta ja puuttua ilmoitettuun rikkomiseen.
7. Tehtyään asianmukaisen riskiarvion, jossa otetaan huomioon oikeushenkilöiden toiminnan luonne ja siitä johtuva riskitaso erityisesti ympäristön ja kansanterveyden kannalta, jäsenvaltiot voivat vaatia, että yksityisen sektorin oikeushenkilöt, joissa on alle 50 työntekijää, ottavat käyttöön sisäiset ilmoituskanavat ja menettelyt II luvun mukaisesti.
8. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle 7 kohdan nojalla tekemästään päätöksestä vaatia yksityisen sektorin oikeushenkilöitä ottamaan käyttöön sisäiset ilmoituskanavat. Kyseiseen ilmoitukseen on liitettävä päätöksen perustelut ja 7 kohdassa tarkoitetuissa riskiarviossa käytetyt arviointikriteerit. Komissio ilmoittaa kyseisestä päätöksestä muille jäsenvaltioille.
9. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan julkisen sektorin oikeushenkilöihin, mukaan lukien kaikki tällaisten oikeushenkilöiden omistuksessa tai määräysvallassa olevat oikeushenkilöt.

Jäsenvaltiot voivat vapauttaa 1 kohdassa tarkoitettusta velvoitteesta alle 10 000 asukkaan tai alle 50 työntekijän kunnat tai muut tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettut oikeushenkilöt, joissa on alle 50 työntekijää.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että kunnat voivat jakaa sisäiset ilmoituskanavat keskenään tai että yhteiset kunnalliset viranomaiset vastaavat niiden toiminnasta yhdessä kansallisen lainsäädännön mukaisesti edellyttäen, että jaetut sisäiset ilmoituskanavat ovat erilliset ja riippumattomat suhteessa asiaankuuluviin ulkoisiin ilmoituskanaviin.

9 artikla

Sisäistä ilmoittamista ja jatkotoimia koskevat menettelyt

1. Edellä 8 artiklassa tarkoitettujen sisäistä ilmoittamista ja jatkotoimia koskevien menettelyjen on sisällettävä seuraavat:
 - a) ilmoitusten vastaanottamiseen tarkoitettut kanavat, jotka on otettu käyttöön ja turvallisesti ja jotka toimivat turvallisesti siten, että ilmoittavan henkilön ja ilmoituksessa mainittujen kolmansien osapuolten henkilöllisyyden luottamuksellisuus suojataan ja muiden kuin valtuutettujen henkilöstön jäsenten pääsy tietoihin estetään;
 - b) ilmoituksen vastaanottoilmoitus, joka toimitetaan ilmoittavalle henkilölle seitsemän päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta;
 - c) ilmoitusten jatkotoimista vastaavan sellaisen puolueettoman henkilön tai riippumattoman yksikön nimeäminen, joka voi olla sama henkilö tai yksikkö kuin se, joka vastaanottaa ilmoitukset, ja joka on yhteydessä ilmoittavaan henkilöön sekä pyytää tarvittaessa kyseiseltä ilmoittavalta henkilöltä lisätietoa ja antaa hänelle palautetta;
 - d) jatkotoimet, jotka c alakohdassa tarkoitettu nimetty henkilö tai yksikkö toteuttaa huolellisesti ilmoituksen perusteella;
 - e) nimettömän ilmoituksen perusteella huolellisesti toteutettavat jatkotoimet, jos niistä säädetään kansallisessa lainsäädännössä;

- f) kohtuullinen aika palautteen antamiseen, joka saa olla enintään kolme kuukautta ilmoituksen vastaanottoilmoituksen toimittamisesta tai, jos vastaanottoilmoitusta ei lähetetty ilmoittavalle henkilölle, ilmoituksen vastaanottamista seuraavien seitsemän päivän määräajan päättymisestä;
- g) selkeiden ja helposti saatavilla olevien tietojen antaminen edellytyksistä ja menettelyistä ulkoisen ilmoituksen tekemiseksi toimivaltaisille viranomaisille 10 artiklan nojalla ja tarvittaessa unionin toimielimille, elimille tai laitoksille.
2. Edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen ilmoituskanavien kautta on mahdollistettava ilmoittaminen kirjallisesti tai suullisesti taikka molemmin tavoin. Ilmoittavan henkilön pyynnöstä suullisen ilmoittamisen on oltava mahdollista puhelimitse tai muun ääniviestijärjestelmän kautta tai ilmoittavan henkilön pyynnöstä kohtuullisen ajan kuluessa järjestettävässä henkilökohtaisessa tapaamisessa.

III LUKU

ULKOINEN ILMOITTAMINEN JA JATKOTOIMET

10 artikla

Ilmoittaminen ulkoisten ilmoituskanavien kautta

Ilmoittavien henkilöiden on ilmoitettava rikkomisia koskevat tiedot käyttäen 11 ja 12 artiklassa tarkoitettuja kanavia ja menettelyjä ilmoitettuaan ensin sisäisten ilmoituskanavien kautta tai ilmoittamalla suoraan toimivaltaisille viranomaisille ulkoisten ilmoituskanavien kautta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 15 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamista.

11 artikla

Velvollisuus ottaa käyttöön ulkoiset ilmoituskanavat ja ilmoituksia koskevia jatkotoimia

- Jäsenvaltioiden on nimettävä viranomaiset, joilla on toimivalta ottaa vastaan ilmoituksia, antaa ilmoituksista palautetta ja toteuttaa ilmoituksia koskevia jatkotoimia, sekä huolehdittava, että niillä on tarvittavat resurssit.
- Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset
 - ottavat ilmoittavan henkilön toimittamien rikkomisia koskevien tietojen vastaanottamista ja käsittelyä varten käyttöön riippumattomat ja erilliset ulkoiset ilmoituskanavat;
 - antavat vastaanottoilmoituksen viipymättä ja joka tapauksessa viimeistään seitsemän päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, ellei ilmoittava henkilö ole nimenomaisesti pyytänyt toisin tai ellei toimivaltainen viranomainen kohtuudella katso, että ilmoitusta koskevan vastaanottoilmoituksen antaminen vaarantaisi ilmoittavan henkilön henkilöllisyyden suojan;
 - toteuttavat ilmoitusten perusteella asianmukaisia jatkotoimia;
 - antavat ilmoittavalle henkilölle palautetta ilmoituksen perusteella toteutetuista jatkotoimista kohtuullisen ajan kuluessa, joka saa olla enintään kolme kuukautta tai asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa kuusi kuukautta;
 - tiedottavat ilmoittavalle henkilölle ilmoituksen perusteella aloitetun tutkimuksen lopullisen tuloksen kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti;
 - välittävät hyvissä ajoin ilmoituksen sisältämät tiedot tarvittaessa toimivaltaisille unionin toimielimille, elimille tai laitoksille lisätutkimuksia varten, jos unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään.
- Jäsenvaltiot voivat säätää, että arvioituaan ilmoituksen asianmukaisesti toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää, että ilmoitettu rikkominen on selkeästi vähäinen eikä edellytä muita jatkotoimia tämän direktiivin nojalla kuin menettelyn päättäminen. Tämä ei vaikuta muihin velvoitteisiin tai muihin sovellettaviin menettelyihin ilmoitettuun rikkomiseen puuttumiseksi eikä tällä direktiivillä myönnettyyn suojeluun sisäisen tai ulkoisen ilmoittamisen yhteydessä. Tällaisessa tapauksessa toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava päätöksensä ja sen perustelut ilmoittavalle henkilölle.
- Jäsenvaltiot voivat säätää, että toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää lopettaa menettelyt sellaisten toistuvien ilmoitusten osalta, jotka eivät sisällä merkityksellistä rikkomisia koskevaa uutta tietoa verrattuna aikaisempaan ilmoitukseen, jonka osalta asiaankuuluvat menettelyt on jo lopetettu, paitsi jos eri jatkotoimet ovat perusteltuja uusien oikeudellisten seikkojen tai tosiseikkojen perusteella. Tällaisessa tapauksessa toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava päätöksensä ja sen perustelut ilmoittavalle henkilölle.

5. Jäsenvaltiot voivat säätää, että jos ilmoituksia tehdään paljon, toimivaltaiset viranomaiset voivat asettaa etusijalle tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia vakavia rikkomisia tai keskeisten säännösten ja määräysten rikkomisia koskevien ilmoitusten käsittelyn, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan d alakohdassa vahvistetun määräajan soveltamista.

6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että mikä tahansa viranomainen, joka on saanut ilmoituksen mutta jolla ei ole toimivaltaa puuttua ilmoitettuun rikkomiseen, toimittaa ilmoituksen edelleen toimivaltaiselle viranomaiselle kohtuullisessa ajassa ja turvallisesti ja että tällaisesta toimittamisesta tiedotetaan viipymättä ilmoittavalle henkilölle.

12 artikla

Ulkoisia ilmoituskanavia koskevat vaatimukset

1. Ulkoisia ilmoituskanavia on pidettävä riippumattomina ja erillisinä, jos ne täyttävät kaikki seuraavat kriteerit:
 - a) ne on suunniteltu ja otettu käyttöön ja ne toimivat siten, että varmistetaan tietojen täydellisyys, eheys ja luottamuksellisuus ja estetään muiden kuin toimivaltaisen viranomaisen valtuutettujen henkilöstön jäsenten pääsy tietoihin;
 - b) ne mahdollistavat tiedon pysyvän tallentamisen jatkotutkimusten toteuttamista varten 18 artiklan mukaisesti.
2. Ulkoisten ilmoituskanavien kautta on voitava ilmoittaa kirjallisesti ja suullisesti. Suullisen ilmoittamisen on oltava mahdollista puhelimitse tai muun ääniviestijärjestelmän kautta tai ilmoittavan henkilön pyynnöstä kohtuullisessa ajassa järjestettävässä henkilökohtaisessa tapaamisessa.
3. Toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että jos ilmoitus vastaanotetaan muiden kanavien kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen ilmoituskanavien kautta tai jos sen vastaanottavat muut kuin ilmoitusten käsittelystä vastaavat henkilöstön jäsenet, ilmoituksen vastaanottaneita henkilöstön jäseniä kielletään paljastamasta tietoja, jotka saattaisivat paljastaa joko ilmoittavan henkilön tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyyden, ja että he toimittavat ilmoituksen viipymättä alkuperäisessä muodossaan ilmoitusten käsittelystä vastaaville henkilöstön jäsenille.
4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset osoittavat henkilöstön jäsenet, jotka vastaavat ilmoitusten käsittelystä ja jotka erityisesti
 - a) antavat tietoja ilmoitusmenettelyistä niistä kiinnostuneille henkilöille;
 - b) vastaanottavat ilmoituksia ja toteuttavat niiden perusteella jatkotoimia;
 - c) huolehtivat yhteydenpidosta ilmoittavaan henkilöön antaakseen hänelle palautetta ja pyytääkseen häneltä tarvittaessa lisätietoja.
5. Edellä 4 kohdassa tarkoitetuille henkilöstön jäsenille on annettava erityinen koulutus ilmoitusten käsittelyyn.

13 artikla

Ilmoitusten vastaanottamista ja jatkotoimia koskevat tiedot

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset julkaisevat verkkosivustoillaan erillisessä, helposti tunnistettavassa ja helppokäyttöisessä osiossa ainakin seuraavat tiedot:

- a) edellytykset tämän direktiivin mukaisen suojelun saamiselle;
- b) yhteystiedot 12 artiklan mukaisia ulkoisia ilmoituskanavia varten, erityisesti tällaisten kanavien sähköposti- ja postioitteet ja puhelinnumerot, sekä ilmoitus siitä, tallennetaanko puhelinkeskustelut;
- c) rikkomisia koskeviin ilmoituksiin sovellettavat menettelyt, mukaan lukien tavat, joilla toimivaltainen viranomainen voi pyytää ilmoittavaa henkilöä selventämään ilmoittamia tietoja tai antamaan lisätietoja, ilmoittavalle henkilölle annettavaan palautteen antamiseen sovellettavat määräajat sekä tällaisen palautteen tyyppi ja sisältö;
- d) ilmoituksiin sovellettavat luottamuksellisuutta koskevat järjestelyt, mukaan lukien tiedot henkilötietojen käsittelystä tilanteen mukaan tämän direktiivin 17 artiklan, asetuksen (EU) 2016/679 5 ja 13 artiklan, direktiivin (EU) 2016/680 13 artiklan ja asetuksen (EU) 2018/1725 15 artiklan mukaisesti.

- e) ilmoitusten perusteella toteutettavien jatkotoimien luonne;
- f) ilmoittavien henkilöiden saatavilla olevat oikeussuojakeinot ja menettelyt, joilla heitä suojataan vastatoimilta, ja ilmoittamista harkitsevien henkilöiden luottamuksellisen neuvonnan saatavuus;
- g) selkeä selvitys edellytyksistä, joiden täyttyessä toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoittavia henkilöitä ei suojellaan vastuulta liikesalaisuuksien paljastamisesta 21 artiklan 2 kohdan mukaisesti; ja
- h) tarvittaessa 20 artiklan 3 kohdassa säädetyn tiedotuspisteen tai yksittäisen riippumattoman hallintoviranomaisen yhteystiedot.

14 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten toteuttama menettelyjen uudelleentarkastelu

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset tarkastelevat ilmoitusten vastaanottamiseen ja jatkotoimiin soveltamiaan menettelyjä uudelleen säännöllisesti vähintään kolmen vuoden välein. Tarkastellessaan uudelleen tällaisia menettelyjä toimivaltaisten viranomaisten on otettava huomioon saamansa kokemukset ja muiden toimivaltaisten viranomaisten saamat kokemukset ja mukautettava menettelyjään niiden mukaan.

IV LUKU

TIETOJEN JULKISTAMINEN

15 artikla

Tietojen julkistaminen

1. Henkilöllä, joka julkistaa tietoja, on oikeus tämän direktiivin mukaiseen suojeluun, jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:
 - a) henkilö on ilmoittanut ensin sisäisesti ja ulkoisesti tai suoraan ulkoisesti II ja III luvun mukaisesti, mutta ilmoituksen perusteella ei ole toteutettu asianmukaisia toimia 9 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tai 11 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetun ajan kuluessa; tai
 - b) henkilöllä on ollut perusteltu syy uskoa, että
 - i) rikkominen voi aiheuttaa yleiseen etuun kohdistuvan välittömän ja ilmeisen vaaran esimerkiksi, kun kyseessä on hätätilanne tai peruuttamattoman vahingon vaara; tai
 - ii) ulkoinen ilmoittaminen voi aiheuttaa vaaran vastatoimien kohteeksi joutumisesta tai on epätodennäköistä, että rikkomiseen puututaan tehokkaasti asiaan liittyvien erityisten olosuhteiden vuoksi, kuten sellaisten, joissa todisteita saatetaan kätkeä tai hävittää tai joissa viranomainen voi toimia yhteistyössä rikkomiseen syyllistyneen henkilön kanssa tai on osallisena rikkomisessa.
2. Tätä artiklaa ei sovelleta tilanteissa, joissa henkilö julkistaa tietoja suoraan tiedotusvälineille sellaisten kansallisten säännösten nojalla, joilla perustetaan sananvapauteen ja tiedonvälityksen vapauteen liittyvä suojelujärjestelmä.

V LUKU

SISÄISIIN JA ULKOISIIN ILMOITUKSIIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖKSET

16 artikla

Salassapitovelvollisuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ilmoittavan henkilön henkilöllisyyttä ei ilmaista ilman kyseisen henkilön nimenomaista suostumusta kenellekään muulle kuin ilmoitusten vastaanottamisen tai ilmoitusten perusteella toteutettavien jatkotoimien toteuttamisen osalta toimivaltaisille valtuutetuille henkilöstön jäsenille. Tämä koskee myös kaikkea muuta tietoa, josta ilmoittavan henkilön henkilöllisyys voidaan päätellä suoraan tai epäsuorasti.
2. Edellä olevasta 1 kohdasta poiketen ilmoittavan henkilön henkilöllisyys ja kaikki muut 1 kohdassa tarkoitetut tiedot voidaan ilmaista vain, jos tietojen ilmaiseminen on tarpeellinen ja oikeasuhteinen velvoite, joka on asetettu unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä silloin, kun on kyse kansallisten viranomaisten toteuttamista tutkimuksista tai oikeusmenettelyistä, mukaan lukien tarve suojata ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeutta puolustukseen.

3. Tietojen ilmaisemiseen edellä 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen mukaisesti on sovellettava sovellettavien unionin sääntöjen ja kansallisten sääntöjen mukaisia asianmukaisia takeita. Ilmoittavalle henkilölle on erityisesti ilmoitettava etukäteen hänen henkilöllisyytensä ilmaisemisesta, ellei tällainen tieto vaaranna asiaan liittyviä tutkimuksia tai oikeusmenettelyä. Tiedottaessaan asiasta ilmoittavalle henkilölle toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä heille kirjallinen selitys luottamuksellisten tietojen ilmaisemisen syistä.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaanottavat rikkomista koskevia tietoja, jotka sisältävät liikesalaisuuksia, eivät käytä tai ilmaise näitä liikesalaisuuksia muissa kuin asianmukaisten jatkotoimien kannalta välttämättömissä tarkoituksissa.

17 artikla

Henkilötietojen käsittely

Tämän direktiivin nojalla suoritettava henkilötietojen käsittely, mukaan luettuna toimivaltaisten viranomaisten välinen henkilötietojen vaihto tai siirto, on toteutettava asetuksen (EU) 2016/679 ja direktiivin (EU) 2016/680 mukaisesti. Unionin toimielinten, elinten tai laitosten välinen tietojen vaihto tai siirto on toteutettava asetuksen (EU) 2018/1725 mukaisesti.

Henkilötietoja, joilla selvästi ei ole merkitystä tietyn ilmoituksen käsittelyn kannalta, ei saa kerätä, tai jos niitä kerätään vahingossa, ne on poistettava ilman aiheutonta viivytystä.

18 artikla

Ilmoitusten kirjaaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöt ja toimivaltaiset viranomaiset kirjaavat kaikki vastaanottamansa ilmoitukset tämän direktiivin 16 artiklassa säädettyjen luottamuksellisuutta koskevien vaatimusten mukaisesti. Ilmoituksia säilytetään ainoastaan niin pitkään kuin se on välttämätöntä ja oikeasuhteista tässä direktiivissä asetettujen vaatimusten tai muiden unionin oikeudessa tai kansallisessa oikeudessa asetettujen vaatimusten noudattamiseksi.

2. Jos ilmoittamiseen käytetään nauhoitettavaa puhelinlinjaa tai muuta nauhoitettavaa ääniviestijärjestelmää, yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöillä ja toimivaltaisilla viranomaisilla on ilmoittavan henkilön suostumuksella oikeus dokumentoida suullinen ilmoitus jommassakummassa seuraavista muodoista:

- a) keskustelun tallentaminen pysyvälle välineelle uudelleen kuunneltavassa muodossa; tai
- b) ilmoituksen käsittelystä vastaavan henkilöstön jäsenen keskustelusta laatiman täydellisen ja tarkan kirjallisen selostuksen avulla.

Yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöiden ja toimivaltaisten viranomaisten on annettava ilmoittavalle henkilölle mahdollisuus tarkistaa, korjata ja hyväksyä allekirjoituksellaan puhelinkeskustelusta laadittu selostus.

3. Jos ilmoittamiseen käytetään puhelinlinjaa tai muuta ääniviestijärjestelmää, joka ei nauhoita keskustelua, yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöillä ja toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus dokumentoida suullinen ilmoitus ilmoituksen käsittelystä vastaavan henkilöstön jäsenen keskustelusta kirjoittaman tarkan pöytäkirjan muodossa. Yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöiden ja toimivaltaisten viranomaisten on annettava ilmoittavalle henkilölle mahdollisuus tarkistaa, korjata ja hyväksyä allekirjoituksellaan keskustelusta laadittu pöytäkirja.

4. Kun henkilö pyytää tapaamista yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöiden tai toimivaltaisten viranomaisten henkilöstön jäsenten kanssa ilmoittaakseen 9 artiklan 2 kohdan ja 12 artiklan 2 kohdan mukaisesti, yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöiden ja toimivaltaisten viranomaisten on ilmoittavan henkilön suostumuksella varmistettava, että tapaamisesta laaditaan täydellinen ja tarkka pöytäkirja, joka tallennetaan pysyvälle välineelle uudelleen luettavassa muodossa.

Yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöillä ja toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus dokumentoida tapaaminen jommallakummalla seuraavista tavoista:

- a) tallentamalla keskustelu pysyvässä ja uudelleen kuunneltavassa muodossa; tai
- b) ilmoituksen käsittelystä vastaavien henkilöstön jäsenten tapaamisesta laatiman tarkan pöytäkirjan avulla.

Yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöiden ja toimivaltaisten viranomaisten on annettava ilmoittavalle henkilölle mahdollisuus tarkistaa, korjata ja hyväksyä allekirjoituksellaan tapaamisesta laadittu pöytäkirja.

VI LUKU

SUOJELUTOIMENPITEET

19 artikla

Vastatoimien kieltö

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta voidaan estää kaikenlaiset vastatoimet 4 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä kohtaan, mukaan lukien vastatoimilla uhkailu tai niiden yritykset, ja erityisesti seuraavat:

- a) erottaminen tehtävästä määräajaksi, lomautus, irtisanominen tai muut vastaavat toimenpiteet;
- b) siirtäminen alempiin työtehtäviin tai ylennyksen lykkääminen;
- c) työtehtävien vaihtaminen, työpaikan siirtäminen, palkanalennus, työajan muuttaminen;
- d) koulutukseen pääsyn estäminen;
- e) kielteinen työsuorituksen arviointi tai työtodistus;
- f) minkä tahansa kurinpitotoimen, varoituksen tai muun seuraamuksen, kuten taloudellisen seuraamuksen, määrääminen tai toteuttaminen;
- g) pakottaminen, pelottelu, ahdistelu tai hyljeksintä;
- h) syrjintä tai epäedullinen tai epäoikeudenmukainen kohtelu;
- i) määräaikaisen työsuhteen vakinaistamatta jättäminen, kun työnantajalla oli perusteltu luottamus siihen, että hänelle tarjottaisiin vakinaista työsuhdetta;
- j) määräaikaisen työsuhteen uudistamatta jättäminen tai sen ennenaikainen päättäminen;
- k) vahingon aiheuttaminen esimerkiksi henkilön maineelle, erityisesti sosiaalisessa mediassa, tai taloudellisen vahingon, kuten liiketoimintamahdollisuuksien ja tulojen menettämisen, aiheuttaminen;
- l) mustalle listalle asettaminen sektorin tai toimialan kattavan epävirallisen tai virallisen sopimuksen perusteella, mikä voi merkitä, että henkilö ei myöhemmin enää saa työtä kyseiseltä sektorilta tai toimialalta;
- m) tavaroiden toimittamista tai palvelujen suorittamista koskevien sopimusten ennenaikainen irtisanominen tai peruuttaminen;
- n) käyttöluvan tai muun luvan peruuttaminen;
- o) ohjaus psykiatrin tai muun lääkärin hoitoon.

20 artikla

Tukitoimenpiteet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 4 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden saatavilla on tarvittaessa tukitoimenpiteitä, erityisesti seuraavia:

- a) helposti ja maksutta saatavilla oleva kattava ja riippumaton tiedotus ja neuvonta tarjolla olevista oikeussuojakeinoista ja menettelyistä vastatoimilta suojautumiseksi ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksista.
- b) toimivaltaisten viranomaisten tarjoama tehokas apu, jota nämä antavat ilmoittavien henkilöiden vastatoimilta suojaamiseen osallistuvissa viranomaisissa, muun muassa esittämällä todisteet siitä, että ilmoittavalla henkilöllä on oikeus saada tämän direktiivin mukaista suojelua, jos tästä säädetään kansallisessa lainsäädännössä; ja
- c) oikeusapu rikosoikeudellisissa menettelyissä ja rajatylittävissä riita-asioissa direktiivin (EU) 2016/1919 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/52/EY⁽⁴⁸⁾ mukaisesti sekä kansallisen lainsäädännön mukaisesti oikeusapu myöhemmissä menettelyissä ja oikeudellinen neuvonta tai muu oikeudellinen apu.

⁽⁴⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/52/EY, annettu 21 päivänä toukokuuta 2008, tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla (EUVL L 136, 24.5.2008, s. 3).

2. Jäsenvaltiot voivat säätää ilmoittaville henkilöille oikeudellisissa menettelyissä myönnettävistä taloudellisista apu- ja tukitoimenpiteistä, psykologinen tuki mukaan lukien.
3. Tässä artiklassa tarkoitetut tukitoimenpiteet voi tarvittaessa tarjota tietopalvelukeskus tai yksittäinen riippumaton ja selkeästi yksilöity hallintoviranomainen.

21 artikla

Toimenpiteet vastatoimilta suojaamiseksi

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 4 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä suojellaan vastatoimilta. Tällaisten toimenpiteiden on sisällettävä erityisesti tämän artiklan 2–8 kohdassa esitetyt toimenpiteet.
2. Kun henkilö ilmoittaa rikkomisia koskevia tietoja tai julkistaa tietoja tämän direktiivin mukaisesti, hänen ei katsota rikkovan mitään tietojen ilmaisemista koskevaa rajoitusta eikä häntä aseteta minkäänlaiseen vastuuseen tällaisen ilmoituksen tai tietojen julkistamisen vuoksi, edellyttäen, että hänellä oli perusteltu syy uskoa, että ilmoittaminen tai tietojen julkistaminen oli välttämätöntä rikkomisen paljastamiseksi tämän direktiivin nojalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 artiklan 2 ja 3 kohdan soveltamista.
3. Ilmoittavia henkilöitä ei aseteta vastuuseen ilmoitetun tai julkistetun tiedon hankkimisen tai sen saamisen vuoksi edellyttäen, että tällainen hankkiminen tai saaminen ei itsessään ole rikos. Siinä tapauksessa, että tiedon hankkimista tai saamista on itsessään pidettävä rikoksena, rikosoikeudelliseen vastuuseen sovelletaan edelleen sovellettavaa kansallista oikeutta.
4. Ilmoittavien henkilöiden muuhun mahdolliseen vastuuseen teoista tai laiminlyönneistä, jotka eivät liity ilmoitukseen tai tietojen julkistamiseen tai jotka eivät ole välttämättömiä rikkomisen paljastamiseksi tämän direktiivin nojalla, sovelletaan edelleen sovellettavaa unionin oikeutta tai kansallista oikeutta.
5. Tuomioistuimen tai muun viranomaisen menettelyssä, joka koskee ilmoittavalle henkilölle aiheutunutta haittaa, ja edellyttäen, että kyseinen henkilö on osoittanut ilmoittaneensa tai julkistaneensa tietoja ja kärsineensä haittaa, on oletettava, että haitta johtui ilmoituksen tai tietojen julkistamisen vuoksi toteutetuista vastatoimista. Tällaisissa tapauksissa on haitallisen toimen toteuttajan velvollisuutena osoittaa, että kyseinen toimi toteutettiin asianmukaisesti perustelluista syistä.
6. Edellä 4 artiklassa tarkoitetuilla henkilöillä on tarvittaessa oltava käytettävissään korjaavia toimenpiteitä vastatoimia vastaan, mukaan lukien väliaikaiset toimet oikeusmenettelyn tulosta odotettaessa, kansallisen oikeuden mukaisesti.
7. Oikeusmenettelyssä, myös silloin kun se koskee kunnianloukkausta, tekijänoikeuden rikkomista, salassapitovelvollisuuden rikkomista, tietosuojasääntöjen rikkomista, liikesalaisuuksien paljastamista tai yksityis- tai julkisoikeudellista tai työehtosopimus oikeuteen liittyvää korvausvaatimusta, 4 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä ei aseteta minkäänlaiseen vastuuseen ilmoittamisesta tai tietojen julkistamisesta tämän direktiivin mukaisesti. Kyseisillä henkilöillä on oikeus vedota tähän ilmoittamiseen tai tietojen julkistamiseen perusteena asian käsittelyn lopettamiselle edellyttäen, että heillä oli perusteltu syy uskoa, että ilmoittaminen tai tietojen julkistaminen oli välttämätöntä rikkomisen paljastamiseksi tämän direktiivin nojalla.

Kun henkilö ilmoittaa tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvista rikkomisista tai julkistaa niitä koskevia tietoja, ja kyseiset tiedot sisältävät liikesalaisuuksia, ja kun kyseinen henkilö täyttää tämän direktiivin edellytykset, tällaista ilmoittamista tai tietojen julkistamista on pidettävä laillisena direktiivin (EU) 2016/943 3 artiklan 2 kohdan edellytysten mukaisesti.

8. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 4 artiklassa tarkoitetuille henkilöille taataan oikeussuojakeinot ja täysimääräinen korvaus heille aiheutuneesta vahingosta kansallisen oikeuden mukaisesti.

22 artikla

Toimenpiteet ilmoituksen kohteena olevien henkilöiden suojaamiseksi

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava perusoikeuskirjan mukaisesti, että ilmoituksen kohteena olevilla henkilöillä on täysimääräisesti oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, syyttömysolettamaan ja puolustukseen, mukaan lukien oikeus tulla kuulluksi ja oikeus tutustua heitä koskeviin tietoihin.
2. Toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava kansallisen lainsäädännön mukaisesti, että ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyys suojataan niin kauan kuin ilmoituksen tai tietojen julkistamisen perusteella aloitetut tutkinnat ovat kesken.

3. Edellä 12, 17 ja 18 artiklassa vahvistettuja sääntöjä, jotka koskevat ilmoittavien henkilöiden henkilöllisyyden suojaamista, sovelletaan myös ilmoituksen kohteena olevien henkilöiden henkilöllisyyden suojaamiseen.

23 artikla

Seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä tehokkaista, oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista, joita sovelletaan luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin, jotka

- a) estävät tai yrittävät estää ilmoittamisen;
- b) toteuttavat vastatoimia 4 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä vastaan;
- c) aloittavat 4 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä vastaan menettelyjä haitantekotarkoituksessa;
- d) rikkovat 16 artiklassa tarkoitettua velvollisuutta pitää ilmoittavan henkilön henkilöllisyys luottamuksellisena.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä tehokkaista, oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista, joita sovelletaan henkilöihin, joiden osoitetaan tietoisesti ilmoittaneen tai julkistaneen vääriä tietoja. Jäsenvaltioiden on myös säädettävä toimenpiteistä näistä ilmoituksista tai tietojen julkistamisista aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi kansallisen oikeuden mukaisesti.

24 artikla

Luovuttamattomat oikeudet ja oikeussuojakeinot

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tässä direktiivissä säädetyistä oikeuksista ja oikeussuojakeinoista ei voida luopua eikä niitä voida rajoittaa millään sopimuksilla, toimintapolitiikalla tai työsuhteen muodoilla tai ehdoilla eikä myöskään riittää edeltävällä välimiesmenettelyä koskevalla sopimuksella.

VII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

25 artikla

Suotuisampi kohtelu ja heikentämiskieltoa koskeva lauseke

1. Jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa säännöksiä, jotka ovat ilmoittavien henkilöiden oikeuksien kannalta suotuisampia kuin tämän direktiivin säännökset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 22 artiklan ja 23 artiklan 2 kohdan soveltamista.
2. Tämän direktiivin täytäntöönpano ei ole missään tapauksessa peruste alentaa jäsenvaltioissa jo saavutettua suojan tasoa tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.

26 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja siirtymäkausi

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 17 päivänä joulukuuta 2021.
2. Edellä olevasta 1 kohdasta poiketen niiden yksityisen sektorin oikeushenkilöiden osalta, joissa on 50–249 työntekijää, jäsenvaltioiden on saatettava voimaan ne lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka ovat tarpeen 8 artiklan 3 kohdan mukaisen sisäisen kanavan käyttöönottoa koskevan velvoitteen noudattamiseksi, viimeistään 17 päivänä joulukuuta 2023.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä ja määräyksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle.

27 artikla

Kertomus, arvioinnit ja uudelleentarkastelu

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kaikki asiaankuuluvat tiedot tämän direktiivin täytäntöönpanosta ja soveltamisesta. Komissio antaa toimitettujen tietojen perusteella Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta ja soveltamisesta viimeistään 17 päivänä joulukuuta 2023.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain seuraavat III luvussa tarkoitettuja ilmoituksia koskevat tilastot, mieluiten kootusti, jos ne ovat saatavilla keskustasolla asianomaisessa jäsenvaltiossa, sanotun kuitenkin rajoittamatta muissa unionin säädöksissä säädettyjen raportointivelvoitteiden soveltamista:

- a) toimivaltaisten viranomaisten vastaanottamien ilmoitusten lukumäärä;
- b) näiden ilmoitusten perusteella aloitettujen tutkintatoimien ja menettelyjen lukumäärä ja niiden tulokset; ja
- c) arvio taloudellisen vahingon määrästä ja ilmoitettuja rikkomisia koskevien tutkintatoimien ja menettelyjen perusteella takaisin perityt määrät, jos nämä on varmistettu.

3. Komissio antaa viimeistään 17 päivänä joulukuuta 2025 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, jossa arvioidaan tämän direktiivin kansallisen täytäntöönpanolainsäädännön vaikutuksia ja otetaan huomioon 1 kohdan nojalla annettu komission kertomus ja 2 kohdan nojalla toimitetut jäsenvaltioiden tilastot. Kertomuksessa arvioidaan tämän direktiivin toimintaa ja tarkastellaan tarvetta toteuttaa lisätoimenpiteitä, kuten tarvittaessa muutoksia, joilla tämän direktiivin soveltamisalaa laajennetaan kattamaan muita unionin säädöksiä tai aloja, erityisesti työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi sekä työolot.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun arvioinnin lisäksi kertomuksessa arvioidaan, miten jäsenvaltiot ovat hyödyntäneet nykyisiä yhteistyömekanismeja osana velvoitteitaan toteuttaa jatkotoimia tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvista rikkomisista ilmoittamisten perusteella ja yleisemmin, miten ne tekevät yhteistyötä rajat ylittävissä rikkomistapauksissa.

4. Komissio julkistaa 1 ja 3 kohdassa tarkoitettut kertomukset ja asettaa ne helposti saataville.

28 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

29 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Strasbourgissa 23 päivänä lokakuuta 2019.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

D. M. SASSOLI

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

T. TUPPURAINEN

LIITE

I Osa

- A. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohta – Julkiset hankinnat:
1. Julkisia hankintoja ja käyttösopimusten tekemistä, sopimusten tekemistä puolustus- ja turvallisuusaloilla sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen aloilla toimivien yksiköiden tekemiä sopimuksia ja muita sopimuksia koskevat menettelytapasäännöt, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
 - i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, käyttöoikeussopimusten tekemisestä (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 1);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243);
 - iv) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/81/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemistapojen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusaloilla ja direktiivin 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta (EUVL L 216, 20.8.2009, s. 76).
 2. Muutoksenhakumenettelyt, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
 - i) Neuvoston direktiivi 92/13/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1992, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoinnin alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjä koskevien yhteisön sääntöjen soveltamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL L 76, 23.3.1992, s. 14);
 - ii) Neuvoston direktiivi 89/665/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL L 395, 30.12.1989, s. 33).
- B. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohta – Rahoituspalvelut, -tuotteet ja -markkinat sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäiseminen:
- Säännöt sääntely- ja valvontakehyksen sekä kuluttajan- ja sijoittajansuojan vahvistamisesta seuraavia palveluja varten: unionin rahoituspalvelut ja pääomamarkkinat, pankki-, luotto-, sijoitus-, vakuutus- ja jälleenvakuutuspalvelut, ammatilliset lisäeläketuotteet ja yksilölliset eläketuotteet, arvopaperi-, sijoitusrahasto- ja maksupalvelut, sekä seuraavan direktiivin liitteessä I luetellut toiminnot: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 338), sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
- i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/110/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitosten liiketoiminnan aloittamisesta, harjoittamisesta ja toiminnan vakauden valvonnasta, direktiivien 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2000/46/EY kumoamisesta (EUVL L 267, 10.10.2009, s. 7);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/61/EU, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2011, vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta (EUVL L 174, 1.7.2011, s. 1);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 236/2012, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2012, lyhyeksi myynnistä ja tietyistä luottoriskinvaihtosopimuksiin liittyvistä kysymyksistä (EUVL L 86, 24.3.2012, s. 1);
 - iv) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 345/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, eurooppalaisista riskipääomarahastoista (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 1);

- v) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 346/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 18);
- vi) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/17/EU, annettu 4 päivänä helmikuuta 2014, kuluttajille tarkoitetuista kiinteää asunto-omaisuutta koskevista luottosopimuksista ja direktiivien 2008/48/EY ja 2013/36/EU sekä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta (EUVL L 60, 28.2.2014, s. 34);
- vii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 537/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisääteistä tilintarkastusta koskevista erityisvaatimuksista ja komission päätöksen 2005/909/EY kumoamisesta (EUVL L 158, 27.5.2014, s. 77);
- viii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 600/2014, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 84);
- ix) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2366, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta (EUVL L 337, 23.12.2015, s. 35);
- x) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/25/EY, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, julkisista ostotarjouksista (EUVL L 142, 30.4.2004, s. 12);
- xi) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/36/EY, annettu 11 päivänä heinäkuuta 2007, osakkeenomistajien eräiden oikeuksien käyttämisestä julkisesti noteeratuissa yhtiöissä (EUVL L 184, 14.7.2007, s. 17);
- xii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/109/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 2004, säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta (EUVL L 390, 31.12.2004, s. 38);
- xiii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 648/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 1);
- xiv) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1011, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, rahoitusvälineissä ja rahoitussopimuksissa vertailuarvoina tai sijoitusrahastojen arvonkehityksen mittaamisessa käytettävistä indekseistä ja direktiivien 2008/48/EY ja 2014/17/EU sekä asetuksen (EU) N:o 596/2014 muuttamisesta (EUVL L 171, 29.6.2016, s. 1);
- xv) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/138/EY, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) (EUVL L 335, 17.12.2009, s. 1);
- xvi) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/59/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisintarkaisukehyksestä sekä neuvoston direktiivin 82/891/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2001/24/EY, 2002/47/EY, 2004/25/EY, 2005/56/EY, 2007/36/EY, 2011/35/EU, 2012/30/EU ja 2013/36/EU ja asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 190);
- xvii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/87/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyritysten ja sijoituspalveluyritysten lisävalvonnasta sekä neuvoston direktiivien 73/239/ETY, 79/267/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY, 93/6/ETY ja 93/22/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 98/78/EY ja 2000/12/EY muuttamisesta (EUVL L 35, 11.2.2003, s. 1);
- xviii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/49/EU, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, talletusten vakuusjärjestelmistä (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 149);
- xix) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/9/EY, annettu 3 päivänä maaliskuuta 1997, sijoittajien korvausjärjestelmistä (EYVL L 84, 26.3.1997, s. 22);
- xx) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 575/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 1).

C. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan iii alakohta – Tuoteturvallisuus ja vaatimustenmukaisuus:

1. Unionin markkinoille saatettavia tuotteita koskevat yleiset turvallisuus- ja vaatimustenmukaisuusvaatimukset, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
 - i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/95/EY, annettu 3 päivänä joulukuuta 2001, yleisestä tuoteturvallisuudesta (EYVL L 11, 15.1.2002, s. 4);
 - ii) Unionin yhdenmukaistamislainsäädäntö, merkintävaatimukset mukaan lukien, joka koskee muita teollisuus- tuotteita kuin elintarvikkeita, rehuja, ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä, eläviä kasveja ja eläimiä, ihmisperäisiä tuotteita sekä kasvi- ja eläinperäisiä tuotteita, jotka liittyvät suoraan niiden tulevaan lisääntymiseen, sellaisena kuin se luetellaan markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta 20 päivänä kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020 (EUVL L 169, 25.6.2019, s. 1) liitteissä I ja II;
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/46/EY, annettu 5 päivänä syyskuuta 2007, puitteiden luomisesta moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksymiselle (puitedirektiivi) (EUVL L 263, 9.10.2007, s. 1).
2. Arkaluonteisten ja vaarallisten tuotteiden markkinointia ja käyttöä koskevat säännöt, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
 - i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/43/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2009, yhteisön sisällä tapahtuvia puolustukseen liittyvien tuotteiden siirtoja koskevien ehtojen yksinkertaistamisesta (EUVL L 146, 10.6.2009, s. 1);
 - ii) Neuvoston direktiivi 91/477/ETY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1991, aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta (EYVL L 256, 13.9.1991, s. 51);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 98/2013, annettu 15 päivänä tammikuuta 2013, räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä (EUVL L 39, 9.2.2013, s. 1).

D. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan iv alakohta – Liikenneturvallisuus:

1. Rautatiealan turvallisuusvaatimukset, sellaisina kuin niistä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/798, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, rautateiden turvallisuudesta (EUVL L 138, 26.5.2016, s. 102).
2. Siviili-ilmailualan turvallisuusvaatimukset, sellaisina kuin niistä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 996/2010, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnasta ja ehkäisemisestä ja direktiivin 94/56/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 12.11.2010, s. 35).
3. Tieliikennealan turvallisuusvaatimukset, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
 - i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/96/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, tieinfrastruktuurin turvallisuuden hallinnasta (EUVL L 319, 29.11.2008, s. 59);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/54/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan laajuisen tieverkon tunnelien turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista (EUVL L 167, 30.4.2004, s. 39);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1071/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maantieliikenteen harjoittajan ammatin harjoittamisen edellytyksiä koskevista yhteisistä säännöistä ja neuvoston direktiivin 96/26/EY kumoamisesta (EUVL L 300, 14.11.2009, s. 51).
4. Meriliikennealan turvallisuusvaatimukset, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
 - i) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 391/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, alusten tarkastamis- ja katsastamislaitoksia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista (EUVL L 131, 28.5.2009, s. 11);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 392/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, merten matkustajaliikenteen harjoittajan vastuusta onnettomuustapauksessa (EUVL L 131, 28.5.2009, s. 24);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/90/EU, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, laivavarusteista ja neuvoston direktiivin 96/98/EY kumoamisesta (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 146);

- iv) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/18/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, meriliikennealan onnettomuuksien tutkiminnan peruseriaatteista ja neuvoston direktiivin 1999/35/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/59/EY muuttamisesta (EUVL L 131, 28.5.2009, s. 114);
 - v) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/106/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta (EUVL L 323, 3.12.2008, s. 33);
 - vi) Neuvoston direktiivi 98/41/EY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1998, yhteisön jäsenvaltioiden satamiin tai satamista liikennöivillä matkustaja-aluksilla olevien henkilöiden rekisteröinnistä (EYVL L 188, 2.7.1998, s. 35);
 - vii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/96/EY, annettu 4 päivänä joulukuuta 2001, irtolastialusten turvallisen lastaamisen ja lastinpurkamisen yhdenmukaistetuista edellytyksistä ja menettelyistä (EYVL L 13, 16.1.2002, s. 9).
5. Turvallisuusvaatimukset, sellaisina kuin niistä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2008/68/EY, annettu 24 päivänä syyskuuta 2008, vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksista (EUVL L 260, 30.9.2008, s. 13).
- E. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan v alakohta – Ympäristönsuojelu:
- 1. Ympäristörikokset, sellaisina kuin niistä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2008/99/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, ympäristönsuojelusta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 328, 6.12.2008, s. 28), ja direktiivin 2008/99/EY liitteissä mainittuun lainsäädäntöön kohdistuva laiton toiminta.
 - 2. Ympäristöä ja ilmastoa koskevat säännöt, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
 - i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 2003, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta (EUVL L 275, 25.10.2003, s. 32);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta (EUVL L 140, 5.6.2009, s. 16);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1);
 - iv) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 525/2013, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi kansallisella ja unionin tasolla sekä päätöksen N:o 280/2004/EY kumoamisesta (EUVL L 165, 18.6.2013, s. 13);
 - v) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).
 - 3. Kestävää kehitystä ja jätehuoltoa koskevat säännöt, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
 - i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta (EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1257/2013, annettu 20 päivänä marraskuuta 2013, aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta (EUVL L 330, 10.12.2013, s. 1);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 649/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 60).

4. Meren ja ilman saastumista ja meluhaittoja koskevat säännöt, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
- i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/94/EY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1999, kuluttajien mahdollisuudesta saada uusien henkilöautojen markkinoinnin yhteydessä polttoainetaloutta ja hiilidioksidipäästöjä koskevia tietoja (EYVL L 12, 18.1.2000, s. 16);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/81/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2001, tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisista päästörajoista (EYVL L 309, 27.11.2001, s. 22);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2002, ympäristömelun arvioinnista ja hallinnasta (EYVL L 189, 18.7.2002, s. 12);
 - iv) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 782/2003, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2003, organisten tinayhdisteiden kieltämisestä aluksissa (EUVL L 115, 9.5.2003, s. 1);
 - v) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/35/EY, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta (EUVL L 143, 30.4.2004, s. 56);
 - vi) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/35/EY, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005, alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja säännösten rikkomisista määrättävistä seuraamuksista (EUVL L 255, 30.9.2005, s. 11);
 - vii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 166/2006, annettu 18 päivänä tammikuuta 2006, epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta ja neuvoston direktiivien 91/689/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta (EUVL L 33, 4.2.2006, s. 1);
 - viii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/33/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, puhtaiden ja energiatehokkaiden tieliikenteen moottoriajoneuvojen edistämisestä (EUVL L 120, 15.5.2009, s. 5);
 - ix) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 443/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, päästönormien asettamisesta uusille henkilöautoille osana yhteisön kokonaisvaltaista lähestymistapaa kevyiden hyötyajoneuvojen hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi (EUVL L 140, 5.6.2009, s. 1);
 - x) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1005/2009, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, otsonikerrosta heikentävistä aineista (EUVL L 286, 31.10.2009, s. 1);
 - xi) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/126/EY, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, bensiinihöyryn talteenotto-ohjelman toisesta vaiheesta, joka koskee moottoriajoneuvojen polttoainetäydennyksen yhteydessä huoltoasemilla tapahtuvaa talteenottoa (EUVL L 285, 31.10.2009, s. 36);
 - xii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 510/2011, annettu 11 päivänä toukokuuta 2011, päästönormien asettamisesta uusille kevyille kuljetusajoneuvoille osana unionin kokonaisvaltaista lähestymistapaa kevyiden hyötyajoneuvojen hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi (EUVL L 145, 31.5.2011, s. 1);
 - xiii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/94/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta (EUVL L 307, 28.10.2014, s. 1);
 - xiv) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/757, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2015, meriliikenteen hiilidioksidipäästöjen tarkkailusta, raportoinnista ja todentamisesta sekä direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta (EUVL L 123, 19.5.2015, s. 55);
 - xv) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2193, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta (EUVL L 313, 28.11.2015, s. 1).
5. Veden ja maaperän suojelua, vesihuoltoa ja maaperän hoitoa koskevat säännöt, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
- i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta (EUVL L 288, 6.11.2007, s. 27);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/105/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, ympäristönlaatuunormeista vesipolitiikan alalla, neuvoston direktiivien 82/176/ETY, 83/513/ETY, 84/156/ETY, 84/491/ETY ja 86/280/ETY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY muuttamisesta (EUVL L 348, 24.12.2008, s. 84);

- iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (EUVL L 26, 28.1.2012, s. 1).
6. Luonnonsuojelua ja biologisen monimuotoisuuden suojelua koskevat säännöt, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
- i) Neuvoston asetus (EY) N:o 1936/2001, annettu 27 päivänä syyskuuta 2001, eräiden laajasti vaeltavien kalakantojen pyyntiin sovellettavien valvontatoimenpiteiden vahvistamisesta (EYVL L 263, 3.10.2001, s. 1);
 - ii) Neuvoston asetus (EY) N:o 812/2004, annettu 26 päivänä huhtikuuta 2004, kalastuksen tahattomia valassaa-liita koskevista toimenpiteistä sekä asetuksen (EY) N:o 88/98 muuttamisesta (EUVL L 150, 30.4.2004, s. 12);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1007/2009, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, hyljetuotteiden kaupasta (EUVL L 286, 31.10.2009, s. 36);
 - iv) Neuvoston asetus (EY) N:o 734/2008, annettu 15 päivänä heinäkuuta 2008, aavan meren haavoittuvien meriekosysteemien suojelusta pohjakalastuksessa käytettävien pyydysten haittavaikutuksilta (EUVL L 201, 30.7.2008, s. 8);
 - v) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta (EUVL L 20, 26.1.2010, s. 7);
 - vi) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 995/2010, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, puutavaraa ja puutuotteita markkinoille saattavien toimijoiden velvollisuuksien vahvistamisesta (EUVL L 295, 12.11.2010, s. 23);
 - vii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1143/2014, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta (EUVL L 317, 4.11.2014, s. 35).
7. Kemikaaleja koskevat säännöt, sellaisina kuin niistä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta (EUVL L 396, 30.12.2006, s. 1).
8. Luonnonmukaisesti tuotettuja tuotteita koskevat säännöt, sellaisina kuin niistä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/848, annettu 30 päivänä toukokuuta 2018, luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 kumoamisesta (EUVL L 150, 14.6.2018, s. 1).
- F. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan vi alakohta – Säteilyturva ja ydinturvallisuus:
- Ydinturvallisuutta koskevat säännöt, sellaisina kuin siitä säädetään seuraavissa:
- i) Neuvoston direktiivi 2009/71/Euratom, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2009, ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan yhteisön kehyksen perustamisesta (EUVL L 172, 2.7.2009, s. 18);
 - ii) Neuvoston direktiivi 2013/51/Euratom, annettu 22 päivänä lokakuuta 2013, väestön terveyden suojelemista ihmisten käyttöön tarkoitettussa vedessä olevilta radioaktiivisilta aineilta koskevista vaatimuksista (EUVL L 296, 7.11.2013, s. 12);
 - iii) Neuvoston direktiivi 2013/59/Euratom, annettu 5 päivänä joulukuuta 2013, turvallisuutta koskevien perusnormien vahvistamisesta ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta suojelemiseksi ja direktiivien 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ja 2003/122/Euratom kumoamisesta (EUVL L 13, 17.1.2014, s. 1);
 - iv) Neuvoston direktiivi 2011/70/Euratom, annettu 19 päivänä heinäkuuta 2011, yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten (EUVL L 199, 2.8.2011, s. 48);
 - v) Neuvoston direktiivi 2006/117/Euratom, annettu 20 päivänä marraskuuta 2006, radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen siirtojen valvonnasta ja tarkkailusta (EUVL L 337, 5.12.2006, s. 21);

- vi) Neuvoston asetus (Euratom) 2016/52, annettu 15 päivänä tammikuuta 2016, elintarvikkeiden ja rehujen radioaktiivisen saastumisen sallituista enimmäistasoista ydinonnettomuuden tai muun säteilyhäätälanteen jälkeen ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 3954/87 sekä komission asetusten (Euratom) N:o 944/89 ja (Euratom) N:o 770/90 kumoamisesta (EUVL L 13, 20.1.2016, s. 2);
- vii) Neuvoston asetus (Euratom) N:o 1493/93, annettu 8 päivänä kesäkuuta 1993, radioaktiivisten aineiden siirroista jäsenvaltioiden välillä (EYVL L 148, 19.6.1993, s. 1).
- G. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan vii alakohta – Elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus, eläinten terveys ja hyvinvointi:
1. Unionin elintarvike- ja rehulainsäädäntöön sovellettavat yleiset periaatteet ja vaatimukset, sellaisina kuin ne määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 178/2002, annettu 28 päivänä tammikuuta 2002, elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä (EYVL L 31, 1.2.2002, s. 1).
 2. Eläinten terveys, sellaisena kuin siitä säädetään seuraavissa:
 - i) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/429, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säästöjen muuttamisesta ja kumoamisesta (”eläinterveys-säännöstö”) (EUVL L 84, 31.3.2016, s. 1);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveys-säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta (sivutuoteasetus) (EUVL L 300, 14.11.2009, s. 1).
 3. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2017, virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta (virallista valvontaa koskeva asetus) (EUVL L 95, 7.4.2017, s. 1).
 4. Eläinten suojelua ja hyvinvointia koskevat säännöt, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
 - i) Neuvoston direktiivi 98/58/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1998, tuotantoeläinten suojelusta (EYVL L 221, 8.8.1998, s. 23);
 - ii) Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2005, annettu 22 päivänä joulukuuta 2004, eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta (EUVL L 3, 5.1.2005, s. 1);
 - iii) Neuvoston asetus (EY) N:o 1099/2009, annettu 24 päivänä syyskuuta 2009, eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä (EUVL L 303, 18.11.2009, s. 1);
 - iv) Neuvoston direktiivi 1999/22/EY, annettu 29 päivänä maaliskuuta 1999, luonnonvaraisten eläinten pitämisestä eläintarhassa (EYVL L 94, 9.4.1999, s. 24);
 - v) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/63/EU, annettu 22 päivänä syyskuuta 2010, tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta (EUVL L 276, 20.10.2010, s. 33).
- H. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan viii alakohta – Kansanterveys:
1. Toimenpiteet, joilla asetetaan korkeat laatu- ja turvallisuusvaatimukset ihmisestä peräisin oleville elimille ja aineille, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
 - i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/98/EY, annettu 27 päivänä tammikuuta 2003, laatu- ja turvallisuusvaatimusten asettamisesta ihmisveren ja veren komponenttien keräämistä, tutkimista, käsittelyä, säilytystä ja jakelua varten sekä direktiivin 2001/83/EY muuttamisesta (EUVL L 33, 8.2.2003, s. 30);

- ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/23/EY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 2004, ihmiskudosten ja -solujen luovuttamista, hankintaa, testausta, käsittelyä, säilömistä, säilytystä ja jakelua koskevien laatu- ja turvallisuusvaatimusten vahvistamisesta (EUVL L 102, 7.4.2004, s. 48);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/53/EU, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2010, elinsiirtoa varten tarkoitettujen ihmiselinten laatu- ja turvallisuusvaatimuksista (EUVL L 207, 6.8.2010, s. 14).
2. Toimenpiteet, joilla asetetaan korkeat laatu- ja turvallisuusvaatimukset lääkkeille ja lääkinnällisille laitteille, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
- i) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 141/2000, annettu 16 päivänä joulukuuta 1999, harvinaislääkkeistä (EYVL L 18, 22.1.2000, s. 1);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/EY, annettu 6 päivänä marraskuuta 2001, ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä (EYVL L 311, 28.11.2001, s. 67);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/6, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, eläinlääkkeistä ja direktiivin 2001/82/EY kumoamisesta (EUVL L 4, 7.1.2019, s. 43).
 - iv) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 726/2004, annettu 31 päivänä maaliskuuta 2004, ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön lupa- ja valvontamenettelyistä ja Euroopan lääkeviraston perustamisesta (EUVL L 136, 30.4.2004, s. 1);
 - v) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1901/2006, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, lastenlääkkeistä sekä asetuksen (ETY) N:o 1768/92, direktiivin 2001/20/EY, direktiivin 2001/83/EY ja asetuksen (EY) N:o 726/2004 muuttamisesta (EUVL L 378, 27.12.2006, s. 1);
 - vi) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1394/2007, annettu 13 päivänä marraskuuta 2007, pitkälle kehitetyssä terapiassa käytettävistä lääkkeistä sekä direktiivin 2001/83/EY ja asetuksen (EY) N:o 726/2004 muuttamisesta (EUVL L 324, 10.12.2007, s. 121);
 - vii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 536/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden kliinisistä lääketutkimuksista ja direktiivin 2001/20/EY kumoamisesta (EUVL L 158, 27.5.2014, s. 1).
3. Potilaiden oikeudet, sellaisina kuin niistä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2011/24/EU, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2011, potilaiden oikeuksien soveltamisesta rajatylittävässä terveydenhuollossa (EUVL L 88, 4.4.2011, s. 45).
4. Tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden valmistaminen, esittämistapa ja myynti, sellaisena kuin niistä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/40/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden valmistamista, esittämistapaa ja myyntiä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä sekä direktiivin 2001/37/EY kumoamisesta (EUVL L 127, 29.4.2014, s. 1).
- I. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan ix alakohta – Kuluttajansuoja:
- Kuluttajan oikeudet ja kuluttajansuoja, sellaisina kuin niistä säädetään seuraavissa:
- i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/6/EY, annettu 16 päivänä helmikuuta 1998, kuluttajansuojasta kuluttajille tarjottavien tuotteiden hintojen ilmoittamisesta (EYVL L 80, 18.3.1998, s. 27);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/770, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, tietyistä digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen toimittamista koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista (EUVL L 136, 22.5.2019, s. 1);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/771, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, tietyistä tavara kauppaa koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista, asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta sekä direktiivin 1999/44/EY kumoamisesta (EUVL L 136, 22.5.2019, s. 28);
 - iv) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/44/EY, annettu 25 päivänä toukokuuta 1999, kulutustavaroiden kauppaa ja niihin liittyviä takuita koskevista tietyistä seikoista (EYVL L 171, 7.7.1999, s. 12);

- v) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY, annettu 23 päivänä syyskuuta 2002, kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/ETY ja 98/27/ETY muuttamisesta (EYVL L 271, 9.10.2002, s. 16);
- vi) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/29/EY, annettu 11 päivänä toukokuuta 2005, sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/ETY, 98/27/ETY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) (EUVL L 149, 11.6.2005, s. 22);
- vii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2008, kulutusluotosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta (EUVL L 133, 22.5.2008, s. 66);
- viii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/ETY kumoamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 64);
- ix) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/92/EU, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuudesta, maksutilien siirtämisestä ja mahdollisuudesta käyttää perusmaksutilejä (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 214).
- J. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan x alakohta – Yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus:
- i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) (EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37);
- ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1);
- iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1148, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa (EUVL L 194, 19.7.2016, s. 1).

II Osa

Direktiivin 3 artiklan 1 kohta liittyy seuraavaan unionin lainsäädäntöön:

- A. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohta – Rahoituspalvelut, -tuotteet ja -markkinat sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäiseminen:
1. Rahoituspalvelut:
- i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/65/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EUVL L 302, 17.11.2009, s. 32);
- ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2341, annettu 14 päivänä joulukuuta 2016, ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta (EUVL L 354, 23.12.2016, s. 37);
- iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/43/EY, annettu 17 päivänä toukokuuta 2006, tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten lakisääteisestä tilintarkastuksesta, direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 84/253/ETY kumoamisesta (EUVL L 157, 9.6.2006, s. 87);
- iv) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 596/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/ETY ja komission direktiivien 2003/124/ETY, 2003/125/ETY ja 2004/72/ETY kumoamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 1);
- v) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/ETY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 338);

- vi) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 349);
 - vii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 909/2014, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 1);
 - viii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1286/2014, annettu 26 päivänä marraskuuta 2014, vähittäismarkkinoille tarkoitettuja paketoituja ja vakuutusmuotoisia sijoitustuotteita (PRIIP-tuotteita) koskevista avaintietoasiakirjoista (EUVL L 352, 9.12.2014, s. 1);
 - ix) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/2365, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ja uudelleenkäytön raportoinnista ja läpinäkyvyydestä sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 337, 23.12.2015, s. 1);
 - x) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/97, annettu 20 päivänä tammikuuta 2016, vakuutusten tarjoamisesta (EUVL L 26, 2.2.2016, s. 19);
 - xi) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1129, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2017, arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla ottamisen yhteydessä julkaistavasta esitteestä ja direktiivin 2003/71/EY kumoamisesta (EUVL L 168, 30.6.2017, s. 12).
2. Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäiseminen:
- i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta (EUVL L 141, 5.6.2015, s. 73);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/847, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja asetuksen (EY) N:o 1781/2006 kumoamisesta (EUVL L 141, 5.6.2015, s. 1).
- B. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan iv alakohta – Liikenneturvallisuus:
- i) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 376/2014, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, poikkeamien ilmoittamisesta, analysoinnista ja seurannasta siviili-ilmailun alalla, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 996/2010 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/42/EY, komission asetusten (EY) N:o 1321/2007 ja (EY) N:o 1330/2007 kumoamisesta (EUVL L 122, 24.4.2014, s. 18);
 - ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/54/EU, annettu 20 päivänä marraskuuta 2013, merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen noudattamiseen ja täytäntöönpanon valvontaan liittyvistä tietyistä lippuvaltion velvollisuuksista (EUVL L 329, 10.12.2013, s. 1);
 - iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/16/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta (EUVL L 131, 28.5.2009, s. 57).
- C. 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan v alakohta – Ympäristönsuojelu:
- i) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/30/EU, annettu 12 päivänä kesäkuuta 2013, merellä tapahtuvan öljyn- ja kaasunporaustoiminnan turvallisuudesta ja direktiivin 2004/35/EY muuttamisesta ETA:n kanalta merkityksellinen teksti (EUVL L 178, 28.6.2013, s. 66).
-